

**SERMAYE PİYASASI KURULU
DENETLEME DAİRESİ**

**İNTERNET ARACILIĞIYLA İŞLENEN
SERMAYE PİYASASI SUÇLARININ
GÖZETİMİ VE DENETİMİ**

YETERLİK ETÜDÜ

**Bülent GÖKREM
Uzman Yardımcısı**

**EKİM 2000
ANKARA**

İÇİNDEKİLER

I. GİRİŞ	1
II. İNTERNET, İNTERNET PROTOKOLÜ VE ALAN ADI	2
2.1. İNTERNETİN TANIMI:	2
2.2. IP ADRESİ VE ALAN ADI (DOMAIN NAME)	4
III. GENEL OLARAK HUKUK VE İNTERNET	4
3.1. İNTERNETİN HUKUK SÜJELERİ	5
3.1.1. Telekomünikasyon / Telefon İdareleri:	5
3.1.2. İnternet Servis Sağlayıcıları (İSS):	6
3.1.3. Server:	7
3.1.4. Host:	8
3.1.5. İçerik Sağlayıcılar (Content Providers)	8
3.2. SÜJELER ARASINDAKİ İLİŞKİ	9
3.2.1. İSS ile Telefon / Telekomünikasyon İdareleri Arasındaki İlişki:	9
3.2.2. İnternet Servis Sağlayıcısı ile İnternet Servis Sağlayıcısı Abonesi Arasındaki İlişki:	9
3.2.3. İnternet Servis Sağlayıcısı ile Web Sitesi Sahibi Arasındaki İlişki:	9
IV. BİLİŞİM SUÇLARI – İNTERNET ARACILIĞIYLA İŞLENEN SUÇLAR	10
4.1. BİLİŞİM SUÇLARI	10
4.2. İNTERNET ARACILIĞIYLA İŞLENEBİLECEK SUÇLAR	11
4.3. İNTERNET ARACILIĞIYLA İŞLENEN SUÇLARDA SUÇUN İŞLENDİĞİ YER SORUNU	12
V. SERMAYE PİYASASI SUÇLARINDA İNTERNETİN KULLANIM YOLLARI	13
5.1. SAHTE YATIRIM ARAÇLARININ ARZI VE SATIŞI	13
5.2. PİYASA MANİPÜLASYONU	13
5.3. ONLINE YATIRIM HİZMETLERİ	15
5.4. İLGİLİ GRUBA SATIŞ (ALICILARI ELEKTRONİK ORTAMDA BULMA)	16
5.5. SPAMMING	16
5.6. İZINSİZ YATIRIM DANIŞMANLIĞI FAALİYETİ	17
5.7. FİNANSAL HİZMETLERİN YURTDIŞINDAN SUNULMASI	17
VI. SERMAYE PİYASALARINDA ELEKTRONİK AĞLARIN ARTAN KULLANIMI NEDENİYLE KARŞILAŞILAN SORUNLAR	19
6.1. İNTERNET ÜZERİNDEN BİLGİ DAĞITIM YOLLARI	20
6.1.1. World Wide Web (WWW)	20
6.1.2. Bulletin Board System (BBS) ve Haber Grupları	21
6.1.3. Elektronik Posta (Electronic mail, e-mail, e-posta)	21
6.2. İNTERNET ÜZERİNDEN BİLGİ DAĞITIMININ ÖZELLİKLERİ	22
6.3. İNTERNETİN GELENEKSEL SUÇLAR ÜZERİNDEKİ ETKİSİ	23
6.4. DENETİM ZORLUKLARI	24
6.4.1. Gözetim	24
6.4.2. Suçluyu Tanımlama ve Bulma	24
6.4.3. Delil Toplamada Zorluklar	25
6.4.4. Yerel Yasaların Uygunluğu	25
6.4.5. Yabancı Otoritelerle İşbirliği	25
6.4.6. Teknik Yardım	26

VII. İNTERNET ARACILIĞIYLA İŞLENEN SERMAYE PİYASASI SUÇLARI İLE MÜCADELE	26
7.1. POTANSİYEL İHLALLERİN GÖZETİMİ	26
7.2. İNTERNET ARACILIĞIYLA İŞLENEN SUÇLARDA DENETİM.....	27
7.3. SERMAYE PİYASALARI VE İNTERNET KONUSUNDA BAZI GÜNCEL KONULAR	29
7.4. YATIRIMCILARIN EĞİTİMİNİN ARTIRILMASI VE KENDİ KENDİNİ DÜZENLEME	31
7.5. KANITLANMIŞ SAHTEKARLIKLAR VE ŞÜPHELİ İŞLEMLER HAKKINDA BİLGİ PAYLAŞIMI.....	31
7.6. DENETİME YARDIMCI OLMAK İÇİN İNTERNET TEKNOLOJİSİNİ KULLANMAK	32
VIII. TÜRKİYE’DE MEVCUT DURUM.....	32
8.1. GENEL DURUM.....	32
8.2. İNTERNET ARACILIĞIYLA İŞLENEN SERMAYE PİYASASI SUÇLARINA UYGULANACAK HUKUK KURALLARI.....	33
8.3. 4487 SAYILI KANUNLA KURULUMUZA YÜKLENEN GÖREVLER: İNTERNET ARACILIĞIYLA İŞLENEN SERMAYE PİYASASI SUÇLARININ GÖZETİM VE DENETİMİ.....	34
8.4. İNTERNET ARACILIĞIYLA GERÇEKLEŞTİRİLEN VE SERMAYE PİYASASINI İLGİLENDİREN HER TÜRLÜ YAYIN, DUYURU VE REKLAMIN İZLENMESİ	34
8.5. İNTERNET ARACILIĞIYLA İŞLENEN SERMAYE PİYASASI SUÇLARININ DENETLENMESİ.....	35
8.5.1. <i>Web Sitesinin Sahibinin Tespit Edilmesi</i>	36
8.5.2. <i>E-posta'nın Göndericisinin Tespit Edilmesi</i>	36
8.6. İNTERNET ARACILIĞIYLA İŞLENEN SERMAYE PİYASASI SUÇLARIYLA MÜCADELE KONUSUNDA YAPILABİLECEK DİĞER İŞLEMLER	37
8.6.1. <i>Kurul Personelinin Eğitimi</i>	37
8.6.2. <i>Yeterli Düzeyde Teknik Donanım</i>	38
8.6.3. <i>Yatırımcıların Bilgilendirilmesi</i>	38
8.6.4. <i>Uluslararası İşbirliği</i>	38
IX. GENEL DEĞERLENDİRME VE SONUÇ.....	39

KISALTMALAR CELTVELİ

ABD	: Amerika Birleşik Devletleri	
BK	: Borçlar Kanunu	
CMUK	: Ceza Muhakameleri Usulü Kanunu	
IOSCO	: International Organization of Securities Commission	Uluslararası Menkul Kıymet Komisyonları Birliği
IP	: Internet Protocol	İnternet Protokolü
İSS	: İnternet Servis Sağlayıcı	
SEC	: Securities and Exchange Commission	Menkul Kıymetler ve Borsalar Komisyonu (ABD)
SPKn.	: Sermaye Piyasası Kanunu	
SPKr.	: Sermaye Piyasası Kurulu	
TCK	: Türk Ceza Kanunu	

YÖNETİCİ ÖZETİ

İnternet, kişilerin dünya üzerinde birbirleri ile çok geniş amaç ve içerikte iletişim kurmalarını, bilgi alıp vermelerini sağlayan ortak bir haberleşme alt yapısıdır. İç organizasyonu ve teknik mimarisi bakımından, internet önceden tanımlanmış bir veya sınırlı birkaç uygulama için tasarlanmış değildir. Bu bakımdan, teknik yapısı itibarı ile merkezi bir denetime müsait değildir.

Bilişim suçları, ceza kuralları uyarınca bilgisayarın, konusunu veya vasıtasını oluşturduğu suç olgusu içeren fiiller olarak tarif edilmiştir. İnternet aracılığıyla işlenebilecek suçlar ise, bilişim suçları ile sınırlı değildir. Geleneksel suçların internet aracılığıyla işlenmesi durumunda ayrı hukuki düzenlemelere gerek bulunmamaktadır. Bu suçlarda internet suçun asli bir unsuru değil sadece suçun işlenmesinde faydalanılan bir araç niteliğindedir. Burada dikkat edilmesi gereken husus, suçun sadece internet kullanılarak işlenmeye müsait olmaması yani internetin suçun asli bir unsuru olmaması ve sadece suçun işlenmesi sırasında kullanılan bir vasıta olarak değerlendirilmesidir.

Sermaye piyasası suçlarında internetin kullanım yolları, sahte yatırım araçlarının arzı ve satışı, sermaye piyasası araçlarına yönelik yalan, yanlış, yanıltıcı haberler yayılması suretiyle piyasa manipülasyonu, online yatırım hizmetleri, ilgili grubun internet vasıtasıyla tespit edilmesi (alıcıları elektronik ortamda bularak satış yapma), spamming (internet üzerinde aynı mesajın yüksek sayıdaki kopyasının, bu tip bir mesajı alma talebinde bulunmamış kişilere, zorlayıcı nitelikte gönderilmesi), izinsiz sermaye piyasası faaliyetleri ve finansal hizmetlerin yurt dışından sunulması olarak sıralanabilir.

IOSCO teknik çalışma grubunun, sermaye piyasaları ile ilgili olarak elektronik ağların artan kullanımı nedeniyle ortaya çıkan veya karşılaşılan denetim sorunları başlığı altında hazırladığı Rapor'da, denetimde karşılaşılabilecek zorluklar olarak;

- Farklı bir ortamda yürütülen faaliyetlerin gözetiminin ayrı teknik bilgi ve deneyim gerektirmesi,
- İnternetin suçluların kimliklerini gizleyebilmelerine olanak sağlayan teknik yapısı,
- İnternet aracılığıyla işlenen suçlarda elektronik ortamda tutulan bilgilerin delil olarak nitelendirilebilmesinde karşılaşılan hukuki sorunlar,
- Mevcut yasaların internet aracılığıyla işlenen bazı suçları kapsamaması,

- İnternet aracılığıyla işlenen suçların denetiminde yüksek olasılıklarla uluslararası işbirliğine gereksinim duyulması
- Teknik yetersizlikler, belirtilmiştir.

İlk defa 1993 yılında ODTÜ üzerinden internete bağlanan Türkiye’de bugün, internet kullanıcı sayısının 2 milyon kişi olduğu tahmin edilmekte ve yaklaşık 60 adet İSS hizmet vermektedir. Ayrıca konumuz ile yakından ilgili olan, sermaye ve para piyasası kurum ve kuruluşları ile halka açık birçok şirketin (yaklaşık 170 şirket), aracı kurumların (yaklaşık 60 aracı kurum) ve sermaye ve para piyasasına yönelik olarak çeşitli haber ve yorumların yer aldığı birçok gazete, dergi ve medya kuruluşunun web siteleri bulunmaktadır. Diğer taraftan bugün itibariyle sayıları 50’yi bulan web sitelerinde (spekulator, borsauzmanı, istinye tilkisi, borsatilkisi, borsababası, Dr. Para gibi alan adları vardır.) günlük olarak borsa yorumları, hisse senedi tavsiyeleri, al-sat zamanlaması ve insider gibi bilgiler verildiği iddia edilerek yatırımcıları yönlendirici yayınlar yapılmaktadır. Gerek bu web sitelerinin bazılarında ve gerekse de yoğunlukla kullanılan bazı İSS’ların web sitelerinde sermaye ve para piyasalarına ilişkin forum ve sohbet odalarının yer aldığı, bu forum ve sohbet odalarında da yine bazı hisse senetlerine ilişkin tüyo ve benzeri nitelikte bilgilerin verildiği görülmektedir.

Türkiye’de internetin ulaştığı bu aşamada, sermaye piyasasını yönlendirmeye yönelik aktivitelerin yadsınamayacak kadar fazla olduğu ve bu aktivitelerin bazılarının mevcut hukuki düzenlemeleri ihlal eder nitelikte olduğu görülmektedir. Buna karşılık 18.12.1999 tarihinde yürürlüğe giren 4487 sayılı Kanunla değişik SPKn. ile SPKr.’na “*Sermaye piyasasını ilgilendiren her türlü iletişim araçları ile yapılan yayın, duyuru ve reklamları izlemek ve internet de dahil, her türlü elektronik bilgi iletişim araç ve ortamı ve benzeri araçlar üzerinden gerçekleştirilen ihraç ve halka arzlar ile sermaye piyasası faaliyetleri ve işlemlerini; genel hükümler çerçevesinde bu Kanun kapsamına giren işlemlerde elektronik imza kullanım esaslarını düzenlemek ve denetlemek*” yetki ve görevleri verilmiştir.

İnternet aracılığıyla işlenen sermaye piyasası suçlarıyla mücadele edilmesi etkin bir denetim mekanizmasının oluşturulmasını gerektirmektedir. Bu çerçevede, konuya ilişkin olarak Kurulumuz bünyesinde ayrı bir gözetim ve denetim birimi oluşturulması veya mevcut denetim birimi içerisinde münhasıran bu suçlarla mücadeleyle görevli iç birim oluşturulması mümkündür.

İnternet aracılığıyla yapılan yayın, duyuru ve reklamların izlenmesi için bugün internet üzerinde ulaşılması mümkün olan tarama motorlarından yararlanılabileceği, ancak ileride kullanım alanları ve kullanıcı sayısı ile internetin hayatın tüm alanlarında faydalanılması muhtemel bir araç olması gerçeği karşısında, özel bir tarama programının hazırlanmasının ve faaliyete geçirilmesi hususunun Kurulumuzun projeleri arasında öncelikli yerini almasının gerekli olduğu düşünülmektedir. Diğer taraftan sermaye piyasasına yönelik internet aracılığıyla işlenebilecek suçların gözetimi için mevcut teknik altyapısı itibariyle daha iyi konumda bulunan İstanbul Menkul Kıymetler Borsası ile işbirliği yapılmasının da faydalı olacağı düşünülmektedir.

Diğer taraftan, internet aracılığıyla işlenen bir suçtan sorumlu olan kişinin tespiti ve bulunduğu yerin tespit edilmesi konularında yapılabilecek işlemler sınırlı ve tespit yöntemlerini dolanmaya yarayacak unsurlar mevcut olmakla birlikte sorumluların tespiti imkansız değildir. Bu konuda yararlanılabilecek en önemli araçlar, internete bağlantı yapan her kullanıcıya tahsis edilen IP numaraları, alan adları ve internete bağlanan her bilgisayarın kullanması gerekli olan telefon hat numaralarıdır.

İnternet aracılığıyla işlenen sermaye piyasası suçları ile mücadelede gözetim ve denetim fonksiyonlarının yerine getirilmesinde aktif olarak katkı sağlayacak bir diğer araç, yatırımcıların internet aracılığıyla yapılan yayın ve duyurular konusunda bilgilendirilmesi ve bu bilgilendirme çerçevesinde mevzuata aykırı hususların Kurulumuzun mevcut web sitesinde oluşturulabilecek şikayet servisine iletilmesinin istenilmesi olacaktır.

İnternet aracılığıyla işlenen sermaye piyasası suçları ile mücadelede gözetim ve denetim fonksiyonlarının etkin şekilde yerine getirilmesini sağlayacak diğer faktörler, Kurulumuz personeline internet teknolojisi ve internet sahtekarlarının kullanabileceği yöntemler konularında eğitim verilmesi, yeterli düzeyde teknik donanımın sağlanması, sermaye piyasasında faaliyet gösteren tüm unsurlarla ortak hareket edilmesi ve uluslararası işbirliğidir.

I. GİRİŞ

Siberuzay kavramı ilk olarak 1984 yılında bilim kurgu yazarı William Gibson tarafından yazılmış olan “Neuromancer” adlı kitapla ortaya çıkmıştır. O dönemde bilgisayar ağları pek yaygın olmadığı ve bütün dünyayı sarmadığından bu kitap, ütöpik bilim kurgu romanı olarak nitelendirilmiştir. Gibson bu romanında, ileri teknolojinin getirdiği avantaj ve problemleri olan bir dünya tablosu çizerek, tüm dünyayı saran “matrix” isimli bilgisayar ağından bahsetmiştir. Siberuzayı ise bu ağı kapsayan iletişim evreni olarak tanımlamıştır.

Genel olarak, bilinen mekanlar dışında, bilgi ağlarının üzerindeki sanal ortamları anlatmak için kullanılan siberuzay, dünyanın herhangi bir yerindeki herhangi bir veriye ulaşma ve bu işlemi çok kısa bir zaman içerisinde gerçekleştirme imkanı sağlamaktadır. Çağın teknolojisi, tarihler boyunca dünya haricinde uzayda başka dünyalar arayan insanoğluna alternatif bir uzay sunmuştur. Bu uzay yakın gelecekte yaşamımızı her şekilde etkileyecek olan siberuzaydır. Günümüzde siberuzayın en önemli ögesi ise internettir.

İnternet kısaca, dünya üzerindeki yeterli donanıma sahip bilgisayarları birbirine bağlayan bir iletişim ağı olarak tanımlanabilir. İnternetin kullanıcı sayısı arttıkça faaliyet alanı da büyümektedir. Daha önce yalnızca akademik, askeri ya da bunlara bağlı alanlarla ilgili kullanılan internet, günümüzde özellikle ekonomi alanında büyük bir hızla artan iş hacmiyle kullanılmaktadır.

İnternetin tahmin edilemeyen bir hızla yayılması, online yatırım hizmeti veren şirketlerin ve bu hizmetlerden yararlanan yatırımcı sayısının her geçen gün artması, interneti sermaye piyasalarını yönlendirmede başlıca araç haline getirmiştir. Bu duruma internetin sağladığı olanaklar (suçluların kimliklerini gizleyebilmeleri, çok büyük bir hızla çok sayıda insana ulaşabilmeleri gibi ..) ve internet dünyasının gözetim ve denetimden uzak olduğu yanılığısı da eklenince, son yıllarda internet aracılığıyla sermaye piyasalarına yönelik işlenen suçlarda büyük bir artış gözlemlenmektedir. Bu suçlardan korunmaya yönelik olarak yapılan çalışmalar uluslararası ve ulusal boyutta sürdürülmekle beraber internet teknolojisinin değişime ve yenilenmeye çok müsait yapısı karşısında istenilen seviyeye ulaşıldığı söylenememektedir.

Bu çalışmanın konusu da, yukarıda yer alan tespitten hareketle, internet aracılığıyla işlenen sermaye piyasası suçlarının gözetimi ve denetimi konularında Türkiye’de sermaye piyasalarına ilişkin düzenleyici ve denetleyici otorite olarak

faaliyet gösteren Kurulumuzun alabileceği tedbirleri ortaya çıkarmak ve konuya ilişkin yapılabilecek işlem ve eylemler konusunda yol gösterici bazı fikirler üretmek olarak belirlenmiştir.

Bu çerçevede *ikinci bölümde*, genel olarak interneti anlamaya ve ne ile karşı karşıya bulunulduğu konusunda fikir vermeye yönelik olarak internet kavramının tanımına yer verilmiştir. *Üçüncü bölümde*, internet ve hukuk ilişkisi ele alınarak, internetin hukuk sükelerine ve bu sükeler arasındaki ilişkilere değinilmiştir. Bilişim suçları ve internet aracılığıyla işlenen suçlar kavramlarının birbirinden farklı olduğunun dile getirildiği *dördüncü bölümde*, her iki kavram ayrıntıları ile açıklanmıştır.

Sermaye piyasası suçlarında internetin kullanım yollarının açıklandığı *beşinci bölümde*, internetin suçlulara sağladığı olanaklar ve muhtemel suç metotları konularında açıklayıcı bilgilere yer verilmiştir. *Altıncı bölümde* IOSCO Teknik Komitesi tarafından hazırlanan “Sermaye Piyasalarında Elektronik Ağların Artan Kullanımı Nedeniyle Ortaya Çıkan Denetim Sorunları” başlıklı Rapor ele alınarak, konuya ilişkin IOSCO önerileri tespit edilmiştir. Değişik ülkelerde konunun nasıl ele alındığının ve internet aracılığıyla işlenen suçların ve suçluların tespitine ilişkin olarak nasıl bir yöntem izlendiğinin araştırıldığı *yedinci bölümde*, özellikle internet kullanımının daha yaygın olduğu ve internet aracılığıyla suç işleme oranının diğer ülkelere oranla daha fazla olduğu ABD’nde Kurulumuzun muadil kuruluşu olan SEC’nin konuya ilişkin faaliyetlerine değinilmiştir.

Türkiye’ye ilişkin mevcut durumun ve yapılabilecek işlemlerin ele alındığı *sekizinci bölümde*, Kurulumuzun internet aracılığıyla gerçekleştirilen halka arzlar ile sermaye piyasası faaliyetlerini ve işlemlerini denetlemek yetki ve görevinin en iyi şekilde yerine getirilebilmesi için bazı yeni denetim tekniklerine ve bu amaçla internetten ne şekilde faydalanılacağına dair önerilere yer verilmiştir.

II. İNTERNET, İNTERNET PROTOKOLÜ ve ALAN ADI

2.1. İnternetin Tanımı:

İnternet, birden fazla haberleşme ağının, birlikte meydana getirdikleri bir iletişim ortamıdır. Bu iletişim ağları bilgisayarlar ile oluşturulmaktadır. Söz konusu haberleşme ağını meydana getiren bilgisayarlar arasındaki bağlantı “internet protokolü” (TCP/IP – Transmission Control Protocol / Internet Protocol) adı verilen ortak bir dil sayesinde gerçekleşmektedir.

İnternet, kişilerin dünya üzerinde birbirleri ile çok geniş amaç ve içerikte iletişim kurmalarını, bilgi alıp vermelerini sağlayan ortak bir haberleşme alt yapısıdır. Bu alt yapıyı işleten, idare eden veya denetleyen herhangi bir merkezi otorite bulunmamaktadır.

İç organizasyonu ve teknik mimarisi bakımından internet, önceden tanımlanmış bir veya sınırlı birkaç uygulama için tasarlanmış değildir. Bu bakımdan internet, özellikle bir bütün olarak ele alındığı takdirde görülecektir ki, teknik yapısı itibarı ile merkezi bir denetime müsait değildir.

İnternet ortamına girebilmek için sahip olunması gereken asgari unsurlar, bir bilgisayar (mainframe, PC veya laptop), bu bilgisayarın haberleşme kanalları (telefon hatları) üzerinden bilgi iletişimi yapmasını sağlayan modem cihazı, bilgi aktarımına olanak sağlayan haberleşme kanalları (Türk Telekom gibi) ve bilgisayarı kullanan kişinin modem aracılığı ile ve haberleşme kanalları üzerinden internet ağına dahil olmasını sağlayacak İSS'dir (Internet Service Provider).

Günümüz telefon teknolojisi ile ulusal sınırlar ile kısıtlı olmadan dünyanın her bir tarafında bulunan haberleşme kanalları ile bağlantı sağlanabildiği, bu sayede dünyanın herhangi bir noktasından yine bambaşka bir yerde bulunan İSS'sine ve oradan da internete erişmenin mümkün olduğu dikkate alındığında, internetin sınır tanımayan, uluslararası açık bir iletişim ağı olarak tanımlanmasındaki sebep de kendiliğinden ortaya çıkmaktadır.

Konuya hukuki açıdan bakıldığında, bu bilgi iletişim ağının sahibinin kim olduğu, kimin yönetimi ve denetimi altında bulunduğu ve özellikle de internet olarak tanımlanan tüm bu sistemden dolayı kimin sorumluluk taşıdığı önem kazanmaktadır. Burada belirtilmesinde fayda görülen husus, bazı istisnai ulusal ve yerel kuralların dışında, internete girmek ve internetin çeşitli olanaklarından yararlanmak için herhangi bir yasal formalite, başvuru, izin, onay vb. gibi işlemlerin söz konusu olmadığıdır. Bu bakımdan internetin hukuki olarak gerçek bir sahibinin olmadığını söylemek yanlış olmayacaktır.

Bugün internetin sağladığı olağanüstü haberleşme ve iletişim imkanları, toplumların her katında ve her grubunda değişik fakat devamlı surette artan sayı ve hacimde kullanılmaktadır.

2.2. IP Adresi Ve Alan Adı (Domain Name)

Her işyerinin bir posta adresi ve her telefonun bir numarası varolduğu gibi, internete bağlı her ana makinenin de (host) bir IP (internet protokolü) adresi vardır. IP adresi, her biri 0-256 sayıları arasında olan dört sayıdan oluşmaktadır. Bu sayıları birbirinden ayırt etmek için nokta karakteri kullanılır. Örneğin, “144.122.25.3” IP adresi Orta Doğu Teknik Üniversitesi’ne bağlı bir bilgisayarın adresidir.

Rakamların sözcüklere göre kullanımı ve hafızada kalması güç olduğundan, IP adresleri yerine alan adları (domain name) kullanılmaktadır. Alan adları bir yandan com, org, edu, gov, mil, net, int gibi birinci derece alan adlarından (TLD), diğer yandan kişi ve kuruluşların sanal adreslerini oluşturan spk, imkb, odtu gibi ikinci derece alan adlarından (SLD) oluşmaktadır. Bir alan adı üç bölümden oluşmaktadır: İkincil alan adı, birincil alan adı (kuruluş tipi) ve ülke kodu. IP adreslerine benzer olarak bu üç bölümü birbirinden ayırt etmek için nokta karakteri kullanılır. Örneğin, “spk.gov.tr” Türkiye’de bulunan ve bir kamu kuruluşu olan SPKr.’nin alan adıdır.

Alan adları Amerika’da Ulusal Bilim Vakfı’nın (NSF) finansörlüğü ile çalışan Network Solutions Inc. (NSI) tarafından tahsis edilmektedir. IP adresleri ise yine Amerika’da, 1997 yılından itibaren İnternet Tahsisli Sayılar Otoritesi (IANA) tarafından verilmektedir. Bu iki kuruluşun yetki alanları Kuzey ve Güney Amerika, Sahra Afrika ve Karaiblerdir. Avrupa’da ise bu işi RIPE yaparken, Asya-Pasifik bölgesinde APNIC yürütmektedir.

Türkiye’de birinci ve ikinci derece alan adlarının tahsisi ve yönetimi 1993 yılından itibaren ODTÜ tarafından sürdürülmektedir. Bu iki derecenin altındaki alan adlarının yönetimi kurumların kendi sorumluluğu altındadır. Örneğin, SPKr. şebekesini kullanan çalışanların açık ağ alan adları (bgokrem@spk.gov.tr gibi) SPKr. tarafından kurum içi düzenleme ile tahsis edilmektedir.

III. GENEL OLARAK HUKUK VE İNTERNET

Yürürlükte bulunan mevzuat açısından internet ele alındığında, konunun farklı yönleri bakımından iki değişik sonuçla karşılaşılmaktadır. Hukuk sisteminin internetin bazı önemli öğelerinin düzenlenmesi bakımından yetersiz olduğu, diğer taraftan bir çok yönlerine çözüm getirebilecek hükümlerin de mevcut olduğu gözlenmektedir.

3.1. İnternetin Hukuk Sjeleri

3.1.1. Telekomünikasyon / Telefon İdareleri:

İnternet, kullanıcılarına genel haberleşme kanallarından yararlanarak bilgi iletişimi sağlayan bir sistem olup, kullanılan kanallar, her ülkenin ilgili mevzuatı çerçevesinde işleyen; ancak, genellikle ulusal telefon veya telekomünikasyon idarelerinin sahip olduğu veya kontrolü altında tuttuğu telefon hatlarıdır. Teknik deyimini ile bu hatlara “data hatları” adı verilmektedir. Bu nedenle, İSS’lığı hizmeti vermek isteyen bir girişimci internete bağlantı sağlamak için kullanacağı hatları elde etmek üzere önce yerel telefon veya telekomünikasyon kuruluşu ile bir anlaşma imzalamak zorundadır. Bazı ülkelerde, rneğin ABD’nde, data hattı tesis etmek serbesttir. İSS’lığı hizmeti vermek isteyen girişimciler istedikleri takdirde kendi data hatlarını kurabilmektedirler. Yerel telefon veya telekomünikasyon işletmelerinin fonksiyonu tamamen teknik olup, zorunlu iletişim altyapısının İSS’larına tahsis edilmesinden ibarettir.

Türkiye’de gerek Telgraf ve Telefon Kanunu ve gerekse Telsiz Kanunu hükümleri açısından, telekomünikasyon devlet tarafından üstlenilmiş bir kamu hizmetidir ve halen Türk Telekom A.ř. tarafından ifa edilmektedir. Telefon hattının sahibi ve söz konusu kamu hizmetinin sunucusu durumundaki Türk Telekom’un görev, yetki ve sorumluluğu telefon kanalını temin etmekle sınırlıdır. Bu çerçevede, sorumluluğu haberleşmenin sağlanması, bu amaçla gereken tedbirlerin alınması ve başta araç ve gereç olmak üzere alt yapı tesislerinin kurulması ve işletilmesinden ibarettir. Bu nedenle, devlet haberleşme hizmetinin bir parçası olarak sunduğu olanakların bireyler tarafından kullanılmasından ve bunlardan yararlanılmasından dolayı ortaya çıkacak zararlardan sorumluluk taşımamaktadır.

Yukarıda kısaca açıklanan çalışma düzeni dikkate alındığında, Türk Telekom’un daha ziyade bir “common carrier” durumuna girmiş olduğu söylenebilir. Amerikan hukukunda common carrier, fiziki teknik kapasitesinin kabul edebildiği lde yayın trafiğini üstlenen işletmeler için kullanılan tanımdır. Common carrier yapılmasını üstlendiği iletişimin içeriğine karışmak yetkisine sahip değildir ve hizmeti yayının içeriğini dikkate alarak vermek veya vermemek gibi bir hakkı bulunmamaktadır. Müşteri seçmek hakkına da sahip olmadığı gibi, altyapısının gücü ile orantılı olduğu nispette kendisinden istenen hizmeti vermekle yükümlüdür. Müşterilerden alacağı ücret önceden ilan edilmiş tarifelere bağlıdır ve her bir müşteriden ayırım yapmadan bu standart creti tahsil etmek zorundadır. Bu şartlar ve

tanım karşısında common carrier ile yapılan sözleşmelerin, işin doğası gereği “iltihaki sözleşme” (contract of adhesion) niteliğinde olduğu anlaşılmaktadır.

Türk hukukunda bu tür kamu hizmeti sunulması faaliyetlerinde hizmeti sunan kuruluş ile hizmetten yararlanan kişi arasındaki hukuksal ilişki ve tasarruf, bir idare hukuku sözleşmesi yerine özel hukuk nitelikli “abonman sözleşmesi” olarak değerlendirilmiştir. Bu nedenle hizmetten yararlanan ile yönetim arasında çıkacak ihtilaflar özel hukuk ihtilafı olarak belirlemekte, doğabilecek sorumluluklar da bu çerçevede değerlendirilmektedir.

3.1.2. İnternet Servis Sağlayıcıları (İSS):

İnternet sistemi içerisinde asıl birinci derece önem taşıyan aktör ve dinamik hüviyetteki hukuk süjesi İSS’sı işletmelerdir. Bunlar internet kullanıcılarının internete bağlanmalarını, internet üzerinden iletişim kurmalarını ve internetin sağladığı olanakları kullanmalarını temin eden aracı unsurdur. İnternete geçiş İSS’ların aracılığı ile olur. Dolayısıyla internetin anahtarını elinde tutan süje İSS’lardır.

Türk mevzuatı bakımından İSS’sı olmak için özel bir hüküm yoktur. İSS kuruluşların faaliyetlerinin Türk Ticaret Kanunu açısından bir ticari işletme teşkil edeceği dolayısıyla mevzuatın ticari işletme veya bir ticaret şirketi kurulması için öngördüğü şartlara uymak kaydı ile İSS’sı olmak mümkündür.

ABD’nde, İSS’lığı hizmeti verebilmek için herhangi bir ruhsat veya izin alınması söz konusu değildir. Federal İletişim Komisyonu (Federal Communications Commission), İSS’larını, Federal İletişim Kanunu 1934 (Federal Communications Act 1934) hükümlerine göre “common carrier”ler için uygulanan rejimin dışında tutmaktadır.

İngiltere’de 1992 yılında çıkarılmış bulunan Telekomünikasyon Hizmetleri Lisansı (Telecommunication Services Licence) yöntemi ile “Sınıf Lisansı” (Class Licence) kriterleri benimsenmiştir. İSS olarak hizmet vermek isteyenler, sınıf lisansında tespit edilmiş olan şartları gerçekleştirmekle yükümlüdürler. Bunun dışında herhangi bir izin veya ruhsata lüzum görülmemektedir.

Almanya’da ise, İSS’lığı hizmetlerinin Almanya Federal Posta ve Telekomünikasyon İdaresi (Deutsche Bundespost Telekom) tekeline girmediği kabul

edilmekte ve dolayısıyla bunlar serbest bırakılmış faaliyet alanı içerisinde görülerek hiçbir ruhsat veya izne tabi tutulmamaktadır.

Avrupa Topluluğu'nun konuya ilişkin düzenlemeleriyle ilgili olarak aşağıdaki hususların belirtilmesinde fayda görülmektedir. Roma Sözleşmesi'nin 59 ve 60'ıncı maddeleri ile hizmetler sektöründe serbest dolaşım hakkının esasları düzenlenmiştir. Bu hükümlere göre, üye devlet vatandaşlarının hizmetler sektöründe, kendi devletlerinden başka üye devletlerin topraklarında hizmet sunmaları serbest bırakılmıştır. Üye devletler, diğer üye devlet vatandaşlarının hizmetlerini kendi ülkeleri içinde de kullanıcılara arz etmelerini engellemek yükümlülüğü altındadırlar.

Bu çerçevede, Avrupa Telekomünikasyon Düzenlemeleri Komitesi (European Committee for the Regulation of Telecommunications) tarafından Avrupa Telekomünikasyon Birimi (European Telecommunication Office) adı altında bir kuruluş oluşturulmuştur. Avrupa'da ruhsat ve lisans rejimini düzenlemek amacı ile 30 Haziran 1994 tarihinde yapılan sözleşme ile, bir üye devlet vatandaşlarının (gerçek veya tüzel kişi) bir başka üye devlette İSS'lığı faaliyeti göstermek istemesi halinde, başvurunun sadece yukarıda belirtilen Avrupa Telekomünikasyon Birimi'ne yapmaları yeterli bulunmuştur. Başvurular söz konusu birim tarafından ilgili üye devlete iletilmektedir. Bu imkan özellikle, serbest bırakılmış telekomünikasyon hizmetleri alanlarında kullanılmaktadır.

Dolayısıyla Avrupa Topluluğu'nda üye devletler, diğer üye devletlerde faaliyet gösteren İSS'ların hizmetlerinin kendi ülkelerinden de kullanılmasını engelleyemeyecekleri gibi, diğer üye devletlerde faaliyet gösteren İSS'ların kendi ülkelerinde de bu hizmetleri vermek amacıyla işletme kurmalarına engel olamayacaklardır.

İSS'lar, internet kullanmak isteyenlere bağlantı sağlamakla yetinebilir ve başka bir hizmet üstlenmeden bu fonksiyonu ifa edebilirler. Ancak, İSS'lar, aşağıda açıklanacağı üzere, başka konu ve içerikte de hizmet sunabilmektedir. İSS'ların sorumlulukları da, her somut ilişkide, sağlamakta oldukları hizmetin konusu ve kapsamına göre belirlenmektedir.

3.1.3. Server:

“Server” belli kapasitesi olan ve diğer bilgisayarlara hizmet sağlayan bir bilgisayar veya bir programdır. Server aynı zamanda dijital bilgilerin saklandığı bir

manyetik ortamdır. Adından da anlaşılacağı üzere, server başka bilgisayarlara veya manyetik ortama hizmet/destek sağlama fonksiyonu ifa eder.

İSS şirketler, üstlendikleri çeşitli hizmetleri yerine getirebilmek için “server”lar kullanırlar. Esasında “server” sistem içindeki bir obje olup, daha doğru bir yaklaşım “server”ı kullananın süje olarak nitelendirilmesidir. Herhangi bir özel veya tüzel kişinin kendi başına “server” hizmeti vermesi de mümkündür. “Server”ından üçüncü kişilere hizmet verenin aynı zamanda internet bağlantısı kurması da mümkündür ancak böyle bir durumda bu kişi İSS’lığı statüsüne girmiş olur ve İSS’larının tabi olduğu hukuki rejime tabi tutulması gerekir.

İSS şirketler işlerinin niteliği icabı aynı zamanda “server” olarak da hizmet verirler. Örnek olarak, İSS şirketlerin sayfalarında görülen reklamları verebiliriz. Reklam vermek veya herhangi bir konuda üçüncü kişilere bir bilgi veya haber iletmek isteyen kişiler, bu yayını İSS şirketlerin web sayfası üzerinde yapabilmektedirler. Diğer bir örnek, İSS şirketlerin abonelerinin e-posta kutuları için sağladığı hizmettir. Aboneye gelen e-posta önce İSS’ların tahsis ettiği “server”da saklanmakta, abone bilgisayarını açıp posta kutusuna girince gelen e-postalarına ulaşabilmektedir.

3.1.4. Host:

Host, bilgilerin saklandığı ve internete bağlı bulunan bilgisayardır. “Server” örneğinde de görüldüğü gibi, bünyesinde belli dijital bilgileri saklayan İSS şirketler de “host” olarak anılmaktadırlar. İSS’larının, bir abonesine ait web sayfasını kendi bilgisayarında saklaması ve bu sayfaya internetten girilmesine olanak sağlaması “hosting”tir. Reklam verenlerin reklamlarının manyetik ortamda tutulması keza “hosting” işlemidir.

3.1.5. İçerik Sağlayıcılar (Content Providers)

İçerik sağlayan kişi veya kuruluşlar belli bir bilgiyi internet ortamına aktarmaktadırlar. Örneğin, bir web sayfasının sahibi içerik sağlayıcıdır. “Downloading” yolu ile elde edilebilecek nitelikteki dosyaları hazırlayıp sunanlar da içerik sağlayıcısı statüsündedirler. İnternet ortamında erişilebilen “server”lar da doğal olarak birer içerik sağlayıcı durumundadırlar. Bu açıklama karşısında İSS’lar da bir yönü ile içerik sağlayıcı statüsünde olmaktadır.

İçerik sağlayıcılar internet üzerinde yer alan bilgilerin gerçek hazırlayıcısı ve sahibi olduklarından sunulan bilginin içerebileceği veya sunulan bilgiler dolayısıyla ortaya çıkabilecek kanuna aykırılıklardan bizzat sorumlu olacaklardır.

3.2. Søjeler Arasındaki İlişki

3.2.1. İSS ile Telefon / Telekomünikasyon İdareleri Arasındaki İlişki:

Yürürlükteki mevzuata göre, internet haberleşmesinin sağlanmasında kullanılacak olan data hatlarının kurulması Türk Telekom A.Ş.'nin yetkisindedir. Buna paralel olarak da bu hatların mülkiyeti Türk Telekom'a aittir.

Türkiye'de telekomünikasyon devlet tarafından üstlenilmiş olan ve tekel olarak yürütölen bir kamu hizmetidir. İSS şirketler, ancak Türk Telekom ile yapacakları anlaşmalar ile internet hizmetleri verebilmektedirler.

3.2.2. İnternet Servis Sağlayıcısı ile İnternet Servis Sağlayıcısı Abonesi Arasındaki İlişki:

İSS şirketler, ifa ettikleri hizmetlerden yararlanmak isteyen kişiler ile bir sözleşme imzalamaktadırlar. İSS şirketler ile abone arasındaki bu sözleşme, BK'nda düzenlenen istisna sözleşmesi niteliğindedir. Bu sözleşme ile İSS şirket, abonesine karşı, onu internet ortamına bağlamayı taahhüt etmektedir. İSS'sının başlıca edimi, abonelik sözleşmesi hükümleri uyarınca abonenin internete bağlantısının kurulması, internet kaynaklarından yararlanmasının temini ve bunun abonelik ilişkisi devam ettiği sürece kesintisiz olarak sürdürölmesidir.

Diğer taraftan, İSS aynı zamanda içerikte sağlamakta ise örneğin aboneye ait reklamı yayınlamakta ise veyahut abonenin web sayfasını kendi "server"larında "host" etmekte ise aboneye karşı yükümlölüğü sağlamayı taahhüt ettiği hizmetlerin konuları ve içerikleri çerçevesinde tespit edilecektir.

3.2.3. İnternet Servis Sağlayıcısı ile Web Sitesi Sahibi Arasındaki İlişki:

a) Web Sitesinin "Hosting"i:

i) Sitenin İSS'nın Serverinde Tutulması: Web sitesi İSS tarafından kendi "server"ında yer almaktadır, başka bir deyişle "host" edilmektedir. Web sitesi

internete doğal olarak bu İSS'nın aracılığıyla açılmakta, web sitesine dışardan erişimler de yine bu İSS üzerinden olmaktadır.

ii) Sitenin Site Sahibinin “Server”ında Tutulması: Web sitesi doğrudan doğruya site sahibinin kendisine ait manyetik ortamda, yani bizzat web sitesi sahibinin “server”larında tutulmasıdır. Bu durumda web sitesi sahibi yine bir İSS aracılığıyla internete açılacaktır ve dışardan siteye erişim de yine aynı İSS üzerinden olabilecektir.

iii) Sitenin, Üçüncü Şahsın “Server”ında Tutulması: Web sitesinin, site sahibinin bağlı olduğu İSS'nın “server”larında “host” edilmesidir. İnternetin sağladığı geniş hatta sınırsız olanaklar sayesinde, dünyanın herhangi bir yerinde bulunan bir İSS şirket, bir abonesinin web sayfasını, dünyanın tamamen başka bir yerinde bulunan bir İSS şirketin “server”larında “host” ettirebilir. Böyle bir durumda, web sitesine erişim birinci İSS üzerinden olabileceği gibi, ikinci İSS üzerinden de olabilecektir.

b) İnternet Servis Sağlayıcısının Yükümlülükleri:

- i) Bilgilerin saklanması ve kullanıma hazır halde bulundurulması,
- ii) Web sitesine erişimin sağlanması,
- iii) Raporlama, olarak sıralanabilir.

c) Web Bağlantıları (Link’ler):

Web sitesinin çalışmasında önemli bir unsurda bağlantılardır. Bağlantılar birer sembol olup, üzerlerine “mouse” ile “tıklandığı” zaman, kullanıcının bir başka bilgi kaynağına, web sitesine erişmesini sağlarlar. İSS, web sitesindeki bağlantıların amacına uygun olarak çalışmasından ve tanımlanmış adreslere erişim sağlanmasından sorumlu olacaktır.

IV. BİLİŞİM SUÇLARI – İNTERNET ARACILIĞIYLA İŞLENEN SUÇLAR

4.1. Bilişim Suçları

TCK’nda 1991 yılında yapılan değişiklikle “bilgisayar” kullanarak işlenecek özel suçlar yani “bilişim suçları” düzenlenmiştir. Kanunda bu suçlar anlatılırken “bilgileri otomatik işleme tutulmuş bir sistem” ibaresi kullanılarak, bu suçların yöneleceği unsur olarak bir “sistem”den bahsedilmiştir. Bilgisayar, veri depolama,

işleme, kullanma ve nakletme şeklindeki işlevleri yerine getiren tüm bilişim cihazları bu “sistem”e dahildir. Doktrinde bu suçlar “ceza kuralları uyarınca bilgisayarın, konusunu veya vasıtasını oluşturduğu suç olgusu içeren fiiller” (Yazıcıoğlu, 1997:142) olarak tarif edilmiştir. Bu doğrultuda, bilgisayar kullanarak serverler içindeki veya kişisel kullanıcılara yönelik herhangi bir bilgisayarın içinde bulunan bilgilere, verilere, veri tabanlarına, programlara, görüntü, resim, fotoğraflara veya yazı şeklindeki her türlü oluşuma yönelik aşağıda sayılan fiiler bilişim suçu kapsamına girmektedir.

1. Bilgileri otomatik olarak işleme tabi tutmuş bir sistemden, programları, verileri veya diğer herhangi bir unsuru hukuka aykırı olarak (yetkisiz veya izinsiz olarak) ele geçirmek, başkasına zarar vermek üzere kullanmak, nakletmek veya çoğaltmak (TCK md. 525/a).
2. Başkasına zarar vermek veya kendisine veya başkasına yarar sağlamak amacıyla, bilgileri otomatik olarak işleme tabi tutmuş bir sistemi veya verileri veya herhangi bir unsuru kısmen veya tamamen tahrip etmek veya değiştirmek veya silmek veya sistemin çalışmasına engel olmak veya yanlış biçimde işlemesini sağlamak (TCK md. 525/b birinci fıkra).
3. Bilgileri otomatik olarak işleme tabi tutmuş bir sistemi kullanarak kendisi veya başkası lehine hukuka aykırı yarar sağlamak (TCK md. 525/b ikinci fıkra).
4. Hukuk alanında delil olarak kullanmak amacıyla sahte bir belgeyi oluşturmak için bilgileri otomatik olarak işleme tabi tutan bir sisteme, verileri veya diğer unsurları yerleştiren veya var olan verileri ya da diğer unsurları tahrif etmek (TCK md. 525/c).

Bu suçlar şikayete bağlı değildir. Dolayısıyla Cumhuriyet Savcıları bu suçların işlendiğini öğrendiklerinde, görevleri gereği, gerekli araştırmayı yapıp sorumlular hakkında kamu davası açmakla yükümlüdürler.

4.2. İnternet Aracılığıyla İşlenebilecek Suçlar

İnternet aracılığıyla işlenebilecek suçlar ise, “verileri otomatik işleme tabi tutmuş bir sistem”e yönelik suçlarla sınırlı değildir. Günümüzde kullanıcı sayısı büyük bir hızla artan internet, kullanım alanı itibariyle de her geçen gün büyümektedir. Akademik, askeri, ekonomi, medya, iletişim, reklam, sermaye ve para piyasaları, eğlence gibi birçok alanda kullanım alanı bulan internet, bu alanlarla ilgili bir çok suçta kullanılma özelliklerine sahiptir. Bu suçlar devletin şahsiyetine karşı, kamu düzenine karşı (ammenin nizamı aleyhine), kamunun itimatına karşı

(ammenin itimadı aleyhine), mala karşı vs. işlenebilir. Aşağıda TCK’unda düzenlenen ve internet aracılığıyla işlenebilecek suçlar sıralanmıştır.

TCK’nun 125, 127, 145, 153, 155, 158, 159, 161, 175, 192, 253, 266, 311, 312, 358, 426, 480 ve 482’nci maddelerinde düzenlenen fiillerde suçun işleme vasıtaları sayılırken “her türlü kitle iletişim aracı, neşir ve diğer vasıtalar kullanılarak, herhangi bir surette, herhangi bir vasıta ile, havadis yayan, nakleden, her ne suretle açıklayan, yayın yapan” gibi interneti de kapsar şekilde ifadeler kullanılarak, bilgilerin açıklanması veya yayılması suç olarak düzenlenmiştir. Dolayısıyla bu suçların internet vasıtasıyla işlenmesi durumunda ilgili hükümler çerçevesinde kovuşturma ve soruşturma yapılabilecektir.

Diğer taraftan TCK’nda ve diğer kanunlarda sadece tanımı yapılan ve vasıtaları konusunda herhangi bir düzenleme bulunmayan suçlar da bulunmaktadır. Kanımızca bu tür suçlar da, internet vasıtasıyla işlenmeye müsait olmaları şartıyla, ayrı bir düzenlemeye gerek bulunmaksızın ilgili hükümler çerçevesinde kovuşturmaya tabi tutulabilir. Burada dikkat edilmesi gereken husus, suçun sadece internet kullanılarak işlenmeye müsait olmaması yani internetin suçun asli bir unsuru olmaması ve sadece suçun işlenmesi sırasında kullanılan bir vasıta olarak değerlendirilmesidir.

Sermaye piyasası suçları içinde aynı değerlendirmeyi yapmak mümkündür. İnternetin en yaygın olarak kullanıldığı alanlardan biri olan sermaye piyasasında da bu yeni teknolojinin kullanıcı sayısı ve buna paralel olarak ihlaller artmaktadır. Bu ihlallerden korunmaya yönelik olarak yapılan çalışmalar uluslararası ve ulusal boyutta sürdürülmekle beraber internet teknolojisinin değişime ve yenilenmeye çok müsait yapısı karşısında yeni düzenlemelere ihtiyaç bulunup bulunmadığı tartışma konusudur. İleriki bölümlerde de açıklanacağı üzere, yabancı mevzuatlarda internet aracılığıyla işlenen geleneksel sermaye piyasası suçlarına yönelik olarak ayrı hukuki düzenlemeler yapılmamıştır. Mevcut hukuki düzenlemelerin internet aracılığıyla işlenen suçları da kapsadığı değerlendirilmesinde yapılarak, bu suçlar kovuşturmaya tabi tutulmuştur. Kanımızca Türk sermaye piyasası mevzuatı açısından da aynı değerlendirmeyi yapmak mümkündür.

4.3. İnternet Aracılığıyla İşlenen Suçlarda Suçun İşlendiği Yer Sorunu

İnternet aracılığıyla işlenen suçlarda suç konusunu oluşturan yayının gerçekleşmesi aşamalarından birine “yabancı unsur” girdiği durumlarda (örneğin servis sağlayıcı kuruluşun ve “hosting” işlemini yapan kuruluşun yabancı menşeli

olması gibi) suçun işlendiği yer sorunu ve dolayısıyla konuya ilişkin yetkili mahkemenin tayini sorunu ortaya çıkmaktadır.

TCK'nda ve CMUK'nda bu duruma ilişkin özel bir düzenleme bulunmamasıyla birlikte konunun, basın ve televizyon gibi diğer iletişim araçlarıyla işlenen suçlarda olduğu gibi değerlendirilmesi gerekmektedir. Zira internet aracılığıyla işlenen suçlarda, tıpkı diğer iletişim araçlarıyla işlenen suçlar gibi "neticesi harekete bitişik suç"lardır. Neticesi harekete bitişik suçlarda eylem nerede gerçekleşirse gerçekleşsin, sonuç veya zarar nerede doğuyorsa o ülkenin adli makamları suçun kovuşturulmasında yetkilidir. Bu bakımdan, internet aracılığıyla yapılan bir yayın, Türk sermaye piyasası mevzuatına aykırılık teşkil ediyor veya bu yayın sonucunda Türkiye'de bir sonuç ya da zarar doğuruyorsa, Türk Kanunlarının yetki alanına girmiş olur ve bu suçun kovuşturulmasında Türk Mahkemeleri yetkilidir.

V. SERMAYE PİYASASI SUÇLARINDA İNTERNETİN KULLANIM YOLLARI

5.1. Sahte Yatırım Araçlarının Arzı ve Satışı

İnternet sayesinde bugün bir kimse evinde bilgisayarının başında oturarak olmayan bir şirkete ilişkin güzel bir web sitesi oluşturabilir. Hatta kurduğu web sitesinde ilgili düzenleyici kuruma bağlantı (link) sağlayarak kendini ve şirketini yasalara uygun faaliyet gösteren büyük bir şirket olarak tanıtabilir. Daha sonra web sitesi aracılığıyla halkı şirkete ortak olmaya davet edebilir.

İnternet üzerinde halkı bir şirkete ortak olmaya davet eden bir web sitesi açmak bazen "de facto" olarak izinsiz halka arz veya çağrı olarak nitelendirilebilir. Bazen de sadece özel e-posta göndermek izinsiz halka arz veya çağrı olarak nitelendirilebilir. Burada kayıt yükümlülüğünün doğup doğmadığı her durumun spesifik özelliklerine göre ayrı ayrı değerlendirilmesi gereken hususlardır. Ancak gerçekte olmayan bir şirkete ilişkin olarak halkı ortak olmaya davet etmek izinsiz halka arz suçunu değil dolandırıcılık suçunu oluşturmaktadır ve kovuşturmanın bu çerçevede yapılması gerekmektedir.

5.2. Piyasa Manipülasyonu

Amerikada yapılan bir incelemede, hisse senetlerine ilişkin olarak mesaj veya haber grupları (BBS) aracılığıyla gönderilen yalan, yanlış veya yanıltıcı bir bilginin

1-2 dakikalık bir gecikme ile ilgili hisse senedinin fiyatını etkileyebildiği ortaya çıkarılmıştır. Bu durum internet aracılığıyla yayılan bilgilerin sürekli olarak gözetim altında tutulması ve söz konusu bilginin gerçeği ne denli yansıttığı konusunda piyasa katılımcılarının ne kadar süratle bilgilendirilmesi gerektiğini ortaya koyması bakımından önemlidir.

İnternet aracılığıyla yapılan manipülasyonlarda internet sahtekarlarının genel olarak kullandığı iki yöntemi burada açıklamak faydalı olacaktır.

Birincisi, isim vermeyerek veya gerçek kimliğini gizleyerek sahte bilginin gönderilmesidir. Bu konuda internetin suçluların gerçek kimliğini gizlemeye yönelik olarak sağladığı olanaklar, özel programlar ve “remailer” olarak hizmet veren özel web sitelerinin varlığı, konuya ilişkin denetim çalışmalarını zorlaştırmaktadır.

Konuya ilişkin bir örnek vermek gerekirse, internet aracılığıyla yalan, yanlış veya yanıltıcı bilgi gönderen kişi aslında açığa satış yapan bir spekülâtör olabilir ama gönderdiği bilgide sanki şirket içinden hisse senedinin satılması yönünde insider bilgi veren birisi olduğu izlenimini yaratabilir.

İkincisi, daha sofistike ve internet konusunda daha fazla bilgi sahibi olmayı gerektiren bir durum. Teknik olarak “spoofing” olarak adlandırılan bu yöntemde, kişi başkalarına ait olan e-posta adresleri üzerinden mail gönderebilmekte ve başkalarına gönderilen e-posta’ların içeriğini görebilmektedir. Bu sanıldığı kadar zor olmayan ve sadece bunun için hazırlanmış özel programlar olan bir işlemdir. Bu yöntemle gönderilen e-postanın, online yatırım hizmeti veren bir şirketin her sabah tüm abonelerine gönderdiği haber bültenleri olabileceği düşünüldüğünde yatırımcıların maruz kalabileceği durumun boyutları daha iyi anlaşılacaktır.

Burada yapılması gereken ise, online olarak yatırım hizmeti alan veya yatırım hizmeti veren kişi veya şirketlerin bilgisayar sistemleri ve kullanılan programlar bakımından yeterli güvenlik önlemlerini almalarını sağlamaktır. Online olarak yatırım hizmeti alan yatırımcılara yönelik olarak Kurulumuzca yapılabilecek şey sadece bu konuda tavsiyede bulunmak olacaktır. Ancak, online yatırım hizmeti vermek isteyen şirketlere, kullanacakları bilgisayar sistemlerinin ve programlarının yeterli güvenlik önlemlerini içerdiğinin Kurulumuz tarafından tespit edilmesinden sonra izin verilmesinin Kurulumuzun yetkisi dahilinde olduğu düşünülmektedir. Bunun içinde öncelikle bu tespiti yapacak Kurulumuz personelinin yeterli teknik bilgiye sahip olması gerektiği aşikardır.

5.3. Online Yatırım Hizmetleri

Sermaye piyasasına ilişkin yatırım hizmetlerinin elektronik ortamda sunulması yatırımcılara, piyasaya ilişkin araştırma, veri ve haberler ile mevcut düzenlemelere hızlı ve kolay erişilebilmesi, e-posta aracılığıyla haberleşmenin çok daha hızlı olması, online olarak hesap açılabilmesi, alım satım emri verilebilmesi ve portföy durumlarının izlenebilmesi gibi çeşitli faydalar sağlamıştır.

Elektronik ticarete yaşanan gelişmeler de menkul kıymet ihraççılarına, pay sahipleri ve potansiyel yatırımcılarla kolay ve hızlı iletişim kurulması, halka arzlarla ilgili tanıtım yapılması ve izin verildiği hallerde halka arzların internet üzerinden gerçekleştirilmesi, izahname, mali tablo ve yıllık toplantılara ilişkin bildirimler ile benzeri duyuruların internet aracılığıyla gerçekleştirilmesi ve genel kurul toplantılarının online olarak yapılması gibi çeşitli imkanlar sağlamaktadır.

Konuya internet üzerinden yatırım hizmeti veren kuruluşlar açısından bakıldığında, internet aracılığıyla halka arza aracılık hizmetinin verilebilmesi, mevcut veya potansiyel yatırımcılarla kolay ve hızlı iletişim kurulabilmesi, online olarak sunulan hizmetlerin tanıtılabilmesi ve araştırma raporları gibi belgelerin yayımlanabilmesine olanak sağlayan internetin bu kuruluşlara da bir çok açıdan faydalar sağladığı görülmektedir.

Bugün bir çok sermaye piyasası kurumu müşterilerine online yatırım hizmeti vermektedir. İnternet üzerinden bilgi dağıtımını ayrı değerlendirirsek, online yatırım hizmeti olarak sunulan sermaye piyasası faaliyetleri, internet üzerinden halka arz ve online alım satım işlemleri olarak iki başlık altında toplanabilir. Her iki faaliyetinde uygulama alanı bulduğu Amerika’da online yatırım hizmetleri verenler için ayrı bir hukuki rejim benimsenmemiştir. Halka arz veya sermaye piyasası araçlarının online olarak alım satımına olanak sağlayan kuruluşlar, geleneksel halka arzlarda ve SEC’ye kayıtlı bir borsada geleneksel yoldan yapılan alım satım işlemlerinde sermayenin ve müşterilerin korunmasına yönelik hangi önlemler alınıyorsa bu önlemleri almak ve aynı oranda koruma sağlamak zorundadırlar.

Söz konusu koruma önlemlerinin aşağıdaki hususları kapsamaması zorunludur;

1. Yatırımcıya ait fonların ve menkul kıymetlerin mevcut kurallar çerçevesinde düzgün olarak idare edilmesi,
2. Yatırımcıların internet ortamında alınıp satılan ve genellikle likit olmayan spekülatif menkul kıymetlerin alım satımı ile ilgili riskleri algılamaları,

3. Alıcıların hisse senetlerinin son satış fiyatlarını bilmeleri (alım işlemi yaptıkları sırada),
4. Şirketlerin devamlı ve düzgün bir şekilde kamuoyuna açıklama yapması.

5.4. İlgili Gruba Satış (Alıcıları Elektronik Ortamda Bulma)

Geleneksel internet sahtekarlıklarında internet, sahte alış veya satış bilgilerini dağıtma aracı olarak kullanılıyordu. Aynı şeyin telefon ile veya posta ile de yapılması mümkün olduğu söylenebilir. Şimdi ise, internet sayesinde belli bir şirketin servis veya ürünlerine ilgi duyan kişiler belirlenip, dağıtım bu kişilere yapılıyor. Örneğin, bir online yatırım hizmeti veren şirket müşterilerinin e-posta adresleri internet yoluyla elde edilerek, belirli bir hisse senedinin alınması veya satılması yönünde yanlış bilgiler içeren mesajlar bu kişilere yollanılmakta ve amaca çok daha etkin olarak ulaşılması mümkün olabilmektedir.

5.5. Spamming

İnternet üzerinde aynı mesajın yüksek sayıdaki kopyasının, bu tip bir mesajı alma talebinde bulunmamış kişilere, zorlayıcı nitelikte gönderilmesi “spamming” olarak adlandırılmaktadır. Spam çoğunlukla ticari reklam niteliğinde olup, bu reklamlar genellikle güvenilmeyen ürünlerin, çabuk zengin olma kampanyalarının ve konumuzla ilişkili olarak bir menkul kıymetin alım veya satımına yönelik bir haber veya tavsiyenin duyurulması amacını taşımaktadır. Spam’in kötü ve bazı ülkelerde yasadışı olarak nitelendirilmesinin en büyük nedeni, internete ulaşımı sağlayan kuruluşlar ile interneti kullananlar üzerinde ek mali yük oluşturmaktan kaynaklanmaktadır.

Sermaye piyasalarına ilişkin olarak spam’ler, bir menkul kıymete ilişkin yalan, yanlış veya yanıltıcı bir haberin aynı anda çok sayıda yatırımcıya gönderilebilmesini sağlaması ve yalan, yanlış veya yanıltıcı bilginin geleneksel yoldan yayılması sırasındaki süreci kıyaslanamayacak derecede azaltması nedeniyle, bu süreç içerisinde kamuoyuna yapılacak duyurular ile söz konusu bilginin niteliğinin tüm piyasa katılımcılarına duyurulmasını ve daha az sayıda yatırımcının mağdur olmasının engellenmesine yönelik çalışmaları anlamsız kılması nedenleriyle kötü olarak kabul edilmişlerdir.

Spam yoluyla sermaye piyasalarına yönelik sahtekarlık yapmak isteyenler, teknik deyimiyle “mining” olarak adlandırılan bir yöntemle bir haber grubu veya BBS üyelerinin e-posta adreslerini elde edebilmektedir. Diğer taraftan bugün internet

kullanıcılarının e-posta adreslerini elde ederek depolayan ve bu adresleri para karşılığında ürünlerini pazarlamak isteyenlere satan şahıs veya kuruluşlar da bulunmaktadır.

Henüz hiç bir ülkenin sermaye piyasalarına ilişkin düzenleyici otoritesi tarafından düzenlemeye konu olmayan “spamming” , özellikle likit olmayan ve dar hacimli hisse senetlerinin fiyatlarının manipüle edilmesinde kullanılan bir yöntem olarak karşımıza çıkmaktadır.

5.6. İzinsiz Yatırım Danışmanlığı Faaliyeti

Yatırım danışmanlığı, müşterilerine sermaye piyasası araçları ile bunları ihraç eden ortaklık ve kuruluşlar, şirket birleşme ve el değiştirmeleri, şirketlerin finansman ihtiyaçlarının karşılanması hakkında ve benzeri konularda yönlendirici nitelikte yazılı veya sözlü yorum ve yatırım tavsiyelerinde bulunulması faaliyetidir.

Herhangi bir faaliyetin, mesleğin veya işin yürütülmesi sırasında, bu faaliyet, meslek veya işin içerdiği hizmetlerle ilgili olarak, süreklilik arzetmeyen ve istisnai birkaç olaya yönelik olarak verilmiş yatırım tavsiyeleri ve gazete, dergi, radyo, televizyon vb. yayınlarda yer alan yatırım bilgileri yatırım danışmanlığı kapsamı dışında tutulmuştur.

Bugün internet üzerine bir çok web sitesinde, mesaj tahtalarında (BBS’lerde), haber gruplarında veya sohbet odalarında (chat rooms) sermaye piyasası araçlarına ilişkin olarak yönlendirici nitelikte olan yatırım tavsiyelerine rastlanmaktadır.

Bu çerçevede, internet aracılığıyla sunulan yatırım tavsiyelerinin, istisnalar arasında yer alan gazete, dergi, radyo, televizyon vb. yayınlarda yer alan yatırım bilgileri kapsamında değerlendirilebilir değerlendirilemeyeceği her spesifik olayda ayrıca irdelenmelidir.

5.7. Finansal Hizmetlerin Yurtdışından Sunulması

İnternet aracılığıyla finansal hizmet veren kuruluşların hizmet alanları faaliyet merkezlerinin bulunduğu ülke ile sınırlı değildir. İnternetin global niteliği karşısında artık bu hizmetler herhangi bir ülkenin internet kullanıcılarına da ulaşabilmekte ve sunulan hizmetlere bu ülkelerden de talep gelmesine olanak sağlamaktadır. Dolayısıyla internet aracılığıyla sunulan hizmetlerin, bu hizmetlere

talep gelen diğerk ülkelerin hukuki rejimine tabi olup olmayacağı günümüzde tartışma konusu olmuştur.

Bu konuda yapılan düzenlemelere ülkeler itibariyle değinmek gerekirse;

ABD’nde, Menkul Kıymetler ve Borsa Komisyonu (SEC) tarafından 23.03.1998 tarihinde yayınlanan bildiriye göre, ABD menkul kıymetler kanunlarının kayıt koşullarının uygulanması, internet üzerinden yapılan menkul kıymet veya hizmet arzının ABD’nde yerleşik kişileri hedefleyip hedeflemediğine göre tayin edilecektir.

ABD’nde yerleşik kişilere yönelik satışlar veya hizmet sunumları kapsamına girmemek için uygun şekilde dizayn edilmiş tedbirler uygulayan ihraççılar, kolektif yatırım kuruluşları, yatırım danışmanları, aracı kuruluşlar ve borsalar ABD’nde yerleşik kişileri hedefledikleri şekilde değerlendirilmeyecek ve ABD menkul kıymetler kanunlarına göre SEC’ye kayıt yaptırma yükümlülüğü doğmayacaktır.

ABD’nde yerleşik kişilere yönelik satışlar veya hizmet sunumları kapsamına girmemek için uygun şekilde tasarlanmış tedbirlerin alınıp alınmadığı her spesifik olayda şartlara bağlı olarak belirlenecek ve farklı şekillerde yerine getirilebilecektir.

İngiltere’de, mevcut Finansal Hizmetler Kanunu’na göre, yetkili kişiler dışında hiç kimse, içeriği yetkili bir kişi veya kurum tarafından onaylanmadıkça veya bir istisnaya dayanmadıkça, İngiltere’de bir yatırım reklamı yayınlamaz veya yayınlanmasına neden olamaz. Reklam kavramı ise çok geniş şekilde tanımlandığından, internet aracılığıyla halka arz yapan veya yatırım hizmeti sunan bir çok kişi veya kuruluşun İngiliz yatırım reklamı rejimine tabi olacağı sonucu doğmaktadır. Dolayısıyla mevcut kanun internet üzerinden yapılan halka arz ve hizmet sunumlarına ilişkin olarak “elde edilebilirlik” kriterini esas almıştır.

İngiliz hükümeti tarafından Temmuz 1998’de tartışmaya açılan Finansal Hizmetler ve Piyasalar Kanunu Tasarısı’nda ise, mevcut “elde edilebilirlik” kriterinden “yönelme” kriterine geçiş yapılması düşünüldüğü anlaşılmaktadır. Tasarıya göre, mevcut “yatırım reklamı” ve “soğuk çağrı” rejimleri tek bir “finansal promosyon” rejiminde birleştirilmektedir. Finansal promosyon, doğrudan ya da dolaylı olarak yatırım faaliyetinde bulunma niyetini veya bu niyetin varlığını makul bir şekilde ortaya koyabilen bilgileri kapsayacak şekilde geniş tanımlanmaktadır.

Tasarıda hükümetin tercih ettiği uygulama modeli ise, İngiltere'ye yöneltilmemiş finansal promosyonlar için genel bir istisnaya sahip olmak ve daha sonra istisnaların tespitinde kullanılacak, fakat bir finansal promosyonun İngiltere'ye yöneltilip yöneltmediğinin belirlenmesinde nihai olmayacak göstergelerin listesini yapmaktır.

Tasarıda İSS'ların bir finansal promosyonun iletilmesine sebep olabilmeleri ve bu nedenle Kanun Tasarısı'ndaki finansal promosyon yasağı kapsamına girebilmeleri dolayısıyla, servis sunucuları aşağıdaki şartlarla istisna kapsamına alınmıştır.

- İletimin servis sunucusu tarafından yaratılmaması,
- Servis sunucunun sadece iletimin gönderilmesinde veya şifrelenmesinde devreye girmesi ve her iki durumda da komisyon veya kar paylaşımı gibi web sitesinde sunulan hizmetten finansal menfaatinin bulunmaması,
- Servis sunucunun kamu çıkarı dışında iletilen metaryalin içeriğini kontrol etmemesi.

İtalya'da Commissione Nazionale per le Società e la Borsa (CONSOB) tarafından 7.6.1999 tarihinde, **Hollanda** da Stichting Toezicht Effectenverkeer (STE) tarafından 14.6.1999 tarihinde ve **Avustralya** da Securities and Investments Commission (ASIC) tarafından 10.02.1999 tarihinde yapılan duyurularda, internet aracılığıyla yurt dışında yerleşik kuruluşlar tarafından yapılan halka arzlar ve finansal hizmet sunumları için "hedef alma" ve "yöneltme" kriterlerinin esas alındığı ve Amerika'da mevcut ve İngiltere'de tasarı halinde bulunan düzenlemeler ile paralel şekilde konuya yaklaşıldığı tespit edilmiştir.

VI. SERMAYE PİYASALARINDA ELEKTRONİK AĞLARIN ARTAN KULLANIMI NEDENİYLE KARŞILAŞILAN SORUNLAR

Bu bölümde sermaye piyasaları ile ilgili olarak elektronik ağların artan kullanımı nedeniyle ortaya çıkan veya karşılaşılan denetim sorunları üzerine oluşturulan IOSCO teknik çalışma grubunun Eylül 1997'de hazırladığı raporda yeralan husular ele alınacaktır.

IOSCO teknik çalışma grubunun konuya ilişkin olarak hazırladığı raporu 3 başlık altında toparlamak mümkündür. Bunlar;

1. İnternet nedeniyle ortaya çıkan denetim sorunları,

2. Sermaye piyasaları ile ilgili suç ve suçlularla mücadele için düzenleyiciler arasında dayanışmayı da içeren tavsiyeler,
3. Düzenleyici kurumların denetim programlarına yardımcı olmak için internet kullanımındaki yolları tanımlamak.

6.1. İnternet Üzerinden Bilgi Dağıtım Yolları

İnternet bilginin elektronik dağıtımı için farklı yolları bir araya getiren bir sistemdir. Her metot, denetim için farklı bir zorluk, bir meydan okumayı beraberinde getirmektedir. Online yatırımcılık internetin büyümesi ile çok popüler hale gelmiştir. Bugün dünyada yaklaşık 1,5 milyon aracı kurum hesabı internet üzerinde işlem gerçekleştirmektedir. Bu sayının yakın gelecekte 10 milyon evde, 20 milyon hesaba çıkması beklenmektedir. Bu gelişime paralel olarak online bilgi servislerinin de sayısı artmaktadır. Bu gelişim trendi, internetin piyasaların işleyişini değiştirmedeki potansiyelini göstermesi bakımından önem arz etmektedir.

Sermaye piyasalarında düzenleyici olarak faaliyet gösteren kurumlar sermaye piyasalarında internetin yasal kullanımını kabul etmek zorundadırlar. Aynı zamanda düzenleyici kurumlar bilgi dağıtımında önemli bir araç olan internetin birtakım sermaye piyasası suçlarına alet olabilecek niteliklerinin de farkında olmalıdırlar.

Bu nedenle, internet nedeniyle denetimde ortaya çıkacak zorlukları anlamak için, internet üzerinde mümkün olan bilgi dağıtım metotlarını anlamak ve farklarını ayırmak gerekmektedir.

6.1.1. World Wide Web (WWW)

İnternet üzerinde bilgi dağıtmak için kullanılan ilk ve en çok tartışılan metot “World Wide Web” (www) tir. İnternet üzerinde en çok kullanılan grafik tabanlı ve etkileşimli bir araçtır. Www internette varolan çeşitli sistemlerden yararlanarak kullanıcıyı her türlü bilgiye ulaştıran, ideal bir arabirimdir. Ulaşılması istenen bilgi yalnızca bir ekran boyutu kapasitesinde olamayacağından ilgili simge veya metne “tıklayarak” diğer sayfalara geçiş yapmak mümkündür.

Www dökümanlarla bağlantılı olan, multimedya tekniği ile kullanıcıya kalite sağlayan “hyper text” desteğinde çalışmaktadır. Www, Hyper Text Transfer Protocol (http) adı verilen protokolü kullanarak web sayfalarını görüntüler. Bu protokol, bir sayfa içerisindeki herhangi bir sözcük ya da sözcük grubu ya da simgenin etkileşimli olması durumunda başka sayfalara geçişi sağlamaktadır. Yani kullanıcının,

bulunduğu döküman ile ilişkili başka bir dökümana geçiş yapmak için özel bir komut bilgisine gerek yoktur; o döküman ile ilgili sözcüğe veya sözcük grubuna ya da simgeye “tıklanması” yeterlidir.

Www sitelerden veya web sayfalarından oluşan çok geniş bir iletişim ağıdır. Www siteleri (veya sayfaları) denetim için bazı zorluklar içermektedirler. Çünkü magazinler, gazeteler veya haber bültenleri gibi, kişi ve kurumların sermaye piyasası araçları hakkında geniş kitlelere bilgi yaymasını, yatırım tavsiyeleri vermesini hatta bazen sermaye piyasası araçları için doğrudan alım satım tekliflerinde bulunulmasını sağlarlar.

6.1.2. Bulletin Board System (BBS) ve Haber Grupları

İnternette bilgi dağıtımının ikinci yolu, ‘bulletin board system’lerden faydalanılarak çeşitli içerikteki mesajları belirli bir gruba göndermektir. Haber grupları (newsgroups – e-groups) veya mesaj tahtaları (message boards) olarak da adlandırılan BBS’lerden dünyada, üye sayısı itibariyle çeşitli büyüklüklerde 50.000 adet kadar bulunduğu tahmin edilmektedir. Her gün yeni BBS’ler kurulmakta ve varolanların bir kısmı yok olmaktadır. Bir BBS’ye üye olmak için o sisteme ulaşarak kayıt bilgilerini girmek yeterlidir. Herhangi bir yerel veya uluslararası ağa bağlı BBS’ler kendilerine iletilen mesajları bu ağa dağıtırlar ve ağdan gelen mesajları da üyelerine iletirler.

BBS’ler genellikle sadece bir kişi veya kuruluş tarafından kontrol edilmeyen, bilgi yaymak için kullanılan “texte” dayalı bir sistemdir. BBS’ler yazılı mesajların internetteki özel bir lokasyonda yayınlanmasına izin verir. Ayrıca okuyucularda bu mesajlara cevap verebilir veya yeni bir mesaj yazabilirler. Haber grupları ve BBS’ler de ayrı bir denetim zorluğu taşımaktadır. Çünkü, isimsiz mesaj gönderilebilmekte, bu isimsiz mesajlara yine isimsiz cevaplar verilebilmekte, böylece özel bir konuyla ilgilenen bir topluluk oluşturulup belirli bir konu hakkında online bir tartışma ortamı yaratılabilmektedir. Bu metotla fiyatı manipüle edilmek istenen sermaye piyasası aracı hakkında (genellikle bir hisse senedi) gerçek durumla alakası olmayan bir takım söylentiler yaymak çok kolay olabilmektedir.

6.1.3. Elektronik Posta (Electronic mail, e-mail, e-posta)

İnternette bilgi dağıtımının üçüncü yolu e-posta sistemidir. İnternetin ortaya çıkışının ilk yıllarında ek hizmet gibi görünen e-posta, günümüzde internet kullanıcılarının en çok kullandıkları bir araçtır. Bir bilgisayarın sayısız kullanıcısı

olabileceği gibi bir internet hattının da sayısız e-posta adresi olabilir. E-posta mesajları da toplu postalama gibi (BBS) bir çok e-posta adresine gönderilebilir.

E-posta adresleri kullanıcı adı ve alan adı olmak üzere iki bölümden oluşur. Örneğin bgokrem@hotmail.com gibi. Kullanıcı adı genellikle insanların tercihlerine bırakılmakla birlikte İSS tarafından onaylanması gerekir. Çünkü aynı adı kullanan başka bir kimse bulunabilir. Alan adı ise İSS'nin kendi alan adıdır. Yukarıdaki örnekte yeralan "hotmail", server ve host olarak faaliyet gösteren hotmail'in kendi alan adıdır (www.hotmail.com'da olduğu gibi).

E-posta'lar denetim için farklı zorluklar yaratmaktadır. Çünkü e-posta adresi olan herkese birtakım bilgiler içeren e-posta'lar gönderilebilir. Mesela, e-posta çok sayıda insana çabucak ulaşmak için çok uygun bir yoldur. Online ödemeyi sağlayan teknoloji ile kullanılırsa, sermaye piyasası araçlarına ilişkin sahtekarlıklarla ilgilenenlere çok çekici gelmektedir.

Tüm bu yeni teknolojiler denetim için yeni zorlukları da beraberinde getirmektedir çünkü bilgiyi gönderenler kısa bir zaman içerisinde birçok insana ulaşabilme imkanına sahip bulunmaktadırlar. Halen bu teknolojik gelişmeler gelişimlerini sürdürdüklerinden yakın gelecekte kullanıcı sayıları ve etki alanları ile gözetim ve denetim fonksiyonunu yerine getirilebilmesi bakımından daha da önemli hale geleceklerdir.

6.2. İnternet Üzerinden Bilgi Dağıtımının Özellikleri

- a) İnternet sayesinde bilgi dağıtımı çok daha kolay, etkin, hızlı ve ucuzdur. Aynı zamanda uluslararası olan çok geniş bir kitleye hitap etme şansı ve detaylı bilgi sunabilme imkanı bulunmaktadır.
- b) İnternet, internet üzerinden dağıtılan bilgiyi yasal gösterebilecek araçlar sağlar. Yasal olmayan bir bilgiyi sanki yasalmış gibi gösterebilir. Mesela, içeriği itibariyle yasal olmayan bir site düzenleyici kuruma link kurarak verdiği bilginin kreditebilitesini artırabilir.
- c) İnternet bilginin isimsiz olarak gönderilebilmesine izin verir. İnternetin bir diğer özelliği, bilgi gönderen veya sunan kişinin gerçek kimliğini saklayabilmesine olanak sağlamasıdır. Bu konuda hazırlanmış özel programlar ve bunun için açılmış özel web sitelerinin var olduğu bir gerçektir. Bu durum üç önemli sorunu beraberinde getirmektedir;

- i. Kanun dışı aktivitelerde bulunan kişi ve kuruluşlar internet üzerinde kişiliklerini ve kimliklerini saklayabilirler.
- ii. Bir konu üzerine internette bilgi yayan kişiler, bilginin başka bir kaynaktan geldiği izlenimini verebilirler.
- iii. Bu tür araçların kullanımı, suç işleyen izlenmesini, yerinin ve kimliğinin tespit edilmesini zorlaştırır.

6.3. İnternetin Geleneksel Suçlar Üzerindeki Etkisi

Hernekadar internet yeni suç tiplerinin ortaya çıkmasında artan bir rol oynamamış olsa da, geleneksel suçların farklı şekilde işlenişine sağladığı kolaylıklar göz ardı edilemez. Konuya sermaye piyasası suçları açısından bakacak olursak, sermaye piyasası araçlarının değerini etkileyebilecek yalan, yanlış, yanıltıcı bilgi yayma gibi suçların işlenişinde internet giderek artan bir araç haline gelmektedir. Özellikle likiditesi düşük hisse senetlerinin manipüle edilmesinde, bir anda karşısında bir çok kişinin aynı hisse senediyle ilgilendiği izlenimini yaratan, farklı kişilerden ve farklı alanlardan gelen mesajların, internet kullanıcısı üzerinde oluşturacağı etki dikkate alındığında, internetin bilgi yayma ve bu bilgiye insanları inandırma kabiliyeti bakımından çok daha başarılı olduğu kabul edilmelidir.

Bu durum diğer sermaye piyasası suçlarında da sözkonusu olabilmektedir. Örneğin, izinsiz halka arzlar ve izinsiz yatırım danışmanlığı gibi suç oluşturan faaliyetler internet aracılığıyla daha rahat gerçekleştirilebilmektedir. Ancak bu tip suçlar manipülasyon ve sermaye piyasası araçlarının değerini etkileyebilecek yalan, yanlış, yanıltıcı bilgi yayma gibi suçlardan farklı olarak farklı bir denetim çalışması gerektirmekte ve bu tip suçlarla mücadele etmek söz konusu iki suça nazaran daha kolay olmaktadır. Çünkü bu tür faaliyetlerde bulunan kişiler sundukları hizmetlerin karşılığında maddi bir menfaat beklediklerinden, bir takım tanıtıcı (kendilerine ulaşılmasını kolaylaştıran) bilgileri vermek zorunda kalmaktadırlar.

Ancak sınır tanımayan yeni teknoloji (internet) bu suçlarda dahi suçluların kendilerini gizleyebilmelerine olanak sağlayabilmektedir. Örneğin, izinsiz yatırım danışmanlığı faaliyetini kurduğu web sitesinden bağımsız olarak her gün müşterilerine gönderdiği e-posta'lar aracılığıyla gerçekleştiren kişi, kimliğinin ve faaliyetinin ortaya çıkarılabilmesini hayli zorlaştırabilmektedir.

Tüm bu zorluklara karşı düzenleyici kurumlar internet üzerinde sahtekarlıklar hakkında en az sahtekarlar kadar bilgi sahibi olmalıdır. Özellikle elektronik alım satımın yürürlüğe girmesi halinde internet aracılığıyla işlenen suçlarda büyük bir

artış olacağını, ABD gibi ülkelerde yaşanan gelişmelerden, tahmin edebilmek hiç de zor değildir.

6.4. Denetim Zorlukları

6.4.1. Gözetim

Sermaye piyasalarında düzenleyici ve denetleyici olarak faaliyet gösteren kurumlar, internet aracılığıyla işlenen suçlara yönelik olarak gözetim faaliyeti yürütmek üzere, öncelikle yeterli sayıda ve internet konusunda bilgili personeli bünyelerinde barındırmak zorundadırlar. Gözetim faaliyetinin bir anlam ifade etmesi için söz konusu personelin internet üzerindeki her türlü gelişmeden, her yeni metotdan haberdar olmaları, özel sohbet grupları, arama motorları ve diğer internete özel bilgi bulma ve paylaşma yöntemleri konusunda bilgi sahibi olmalıdırlar.

Bu konuda öncelikle piyasada gerçekleştirilen işlemleri ve diğer faaliyetleri en yeni ve en iyi gözetim teknikleri kullanarak izlemek gerekmektedir. Çünkü sürekli gelişen ve her yeni gün yeni tekniklerin piyasaya sunulduğu internet konusunda eski teknolojilerin bir anlamı kalmamaktadır.

Gözetim amaçlı kullanılan hardware ve software üzerinde bilgi alış verişi ve bu konularda deneyimli ve bilgili personel istihdamı önemlidir. Düzenleyici kurumlar ancak bu sayede sahtekarların gerisinde kalmamayı başarabilirler.

İnternet üzerinde iletişim için kullanılan metotlar ve ticari online servis sağlayıcıları hakkında bilgi alış verişinde bulunulması gözetim çalışmalarını iyileştirecektir. Özellikle kullanıcının gerçek kimliğinin İSS'lerden elde etmenin metotlarının tartışılması da bu anlamda yardımcı olabilecektir.

6.4.2. Suçluyu Tanımlama ve Bulma

İnternetin kendine has karakteristiği ve değişik teknolojiler kullanılmasına olanak sağlaması nedeniyle internet aracılığıyla işlenen bir suçtan sorumlu olan kişinin tespiti, tanımlanması ve bulunması konularında değişik zorluklarla karşılaşılabilir. Bu nedenle sermaye piyasasında düzenleyici ve denetleyici olarak faaliyet yürüten kurumlar, gerektiği zaman internete erişim sağlayan kuruluşlardan (İSS'lar ile Türk Telekom) bu servisleri kullananlar hakkında bilgi alınıp alınamayacağı konularında bilgi sahibi olmalı ve bu servis sağlayıcılarla resmi veya gayri resmi anlaşmaların yararlı olup olmayacağı konuları tartışılmalıdır.

6.4.3. Delil Toplamada Zorluklar

İnternet üzerinden gerçekleştirilen iletişimi takip etmede mevcut yaşanan zorluklar nedeniyle internet aracılığıyla işlenen suçlarda kanıt toplamakta bazı sorunlarla karşılaşmaktadır. İnternet üzerinde bilginin korunmasına yönelik düzenlemeler ve kanunlar çok çeşitlidir. Düzenleyici kurumlar diğer ülkelerdeki ilgili düzenlemeleri ve bilginin yasal kaynaklarına aşına olmalıdırlar.

Mesela İSS'lar internet kullanıcılarının (abonelerinin) belge ve bilgilerini çok uzun süre saklamıyor olabilirler. Bu nedenle sermaye piyasasına ilişkin suçları kanıtlamak için kendi yetki alanlarında neyin geçerli delil olarak kabul edilebileceği konusunda diğer otoritelerle bilgi paylaşımına gidilebilir. Böylelikle sermaye piyasalarına ilişkin bütün bir resim çekilebilirse, ardından bu delillerin üretimi için gerekli düzenlemeler tartışılabilir.

Düzenleyici kurumlar için bir başka zorluk, yapılan denetim çerçevesinde gerekli olan bilginin servis sağlayıcılardan mı, abone servisinden mi, gönderenden mi yoksa bilginin alıcısından mı (kimliği tespit edilebilmişse) isteneceği konusunda yaşanabilecek tereddüttür. Böyle bir durumda karşılaşılabilecek bir diğer sorun, düzenleyici kurumun bilgi talep edeceği kişi ve kuruluşun kendi yetki alanının dışında başka bir ülkede olabilmesidir.

6.4.4. Yerel Yasaların Uygunluğu

Elektronik işlemleri ilgilendiren yerel yasalar çok dağınıktır. Düzenleyici kurumlar mevcut yasa ve düzenlemeleri gözden geçirmelidirler. İnternet üzerinden gerçekleştirilen iletişim ve mevcut yasaların bu iletişim yöntemine uygulanabilirlikleri tartışılmalıdır. Daha da ötesi düzenleyiciler, üçüncü taraf servis sağlayıcılardan bilgi alma yetkilerinin olup olmadığını incelemelidirler. Üçüncü taraf servis sağlayıcılardan bilgi alınabilmesi internet aracılığıyla gerçekleştirilen işlemlerin izlenebilmesi açısından çok büyük önem arz etmektedir.

6.4.5. Yabancı Otoritelerle İşbirliği

İnternet aracılığıyla gerçekleştirilen bir takım işlemlerin incelenmesi sırasında yabancı ülkelerden bilgi gerekebilir. Ya da internet aracılığıyla işlenen suç birden fazla ülkede gerçekleştirilebilir. Örneğin, suçlu oluşturan bilgiyi hazırlayan kişi Türk, bu kişinin söz konusu bilgiyi internet aracılığıyla tüm dünyaya sunmasına olanak sağlayan servis sağlayıcı bir Amerikan şirketi ve bilginin saklandığı ve

güncelleştirildiği hosting işlemini sağlayan server Batı Hint Adaları'nda kurulu olabilir. Bu durumda şayet kişinin kimliği tespit edilebiliyorsa sorun bulunmamakla beraber, kişinin kimliğinin tespit edilebilmesi servis sağlayıcıyla veya hosting şirketi ile bilgi alış verişinde bulunulmasını gerektirdiği durumlarda uluslararası işbirliği ön plana çıkmaktadır.

Bunun dışında düzenleyici kurumlar, internetle ilgili prosedür ve politikalarını birbirleri ile paylaşmalıdırlar. Böylece yabancı otoritelerden istenen bilgiler de kolaylıkla sağlanabilir.

6.4.6. Teknik Yardım

Sermaye piyasalarında düzenleyici otorite olarak faaliyet gösteren kurumlar birbirlerinden teknik olarak da yardım isteyebilirler. Böylelikle internet konusunda en yeni teknolojinin takip edilmesi de bir ölçüde sağlanmış olacaktır.

VII. İNTERNET ARACILIĞIYLA İŞLENEN SERMAYE PİYASASI SUÇLARI İLE MÜCADELE

7.1. Potansiyel İhlallerin Gözetimi

Bugün için başta Amerika, İngiltere ve İtalya olmak üzere, çeşitli devletlerde Kurulumuz muadili kuruluşlar ve bazı borsalar, sermaye piyasası faaliyetleri ve işlemleri ile ilgili olarak hazırlanmış özel tarama programları kullanmakta ve internet aracılığıyla yapılan yayın, duyuru ve reklamlar ile Amerika'daki online alım satım hizmetleri, bu tarama programları sayesinde hergün kolayca takip edilmekte, mevzuata aykırı olduğu tespit edilen yayın, duyuru, reklam ve işlemler hakkında yasal takibat başlatılmaktadır.

Amerika'da, Kurulumuz muadili kuruluş olan SEC tarafından internet aracılığıyla yapılacak hemen hemen tüm faaliyet ve yayınları tarayabilecek, özel ve geliştirilmiş yeni bir tarama programı için Kongreden ek bütçe alındığı, bu tarama programının gerçekleştireceği işlevin kişilerin özel hayatına müdahale anlamına geldiği yönünde tepkiler aldığı bilinmektedir. Ancak SEC Başkanı Arthur Levitt tarafından yapılan açıklamada, "Tarama programının hiç bir şekilde kişilerin özel hayatına müdahale boyutunda kullanılmayacağı, SEC'nin hiç bir zaman internet üzerinde kişilerin özel nitelikli haberleşme araçları olan sohbet odalarını ve e-postaları gözlemlemediği veya takibata almadığı, söz konusu tarama programının bugün genel kullanıma açık olan arama motorlarından bir farkı olmadığı, sadece internet üzerinde sermaye piyasalarına yönelik ve genel ulaşımına açık yayınları ve

bilgi dağıtım yollarını kısa zaman içerisinde taramak için özel olarak hazırlandığı, mevzuata aykırı hususların tespit edilmesi için tarama için seçilecek teknik terimlerin son derece hassas olarak belirleneceği ve sadece mevzuata aykırı hususların kovuşturmaya tabi olacağı dolayısıyla özel hayata herhangi bir müdahale olmayacağı” (Levitt Arthur, Basın Açıklaması, 5.4.1999) yönünde açıklamaları mevcuttur. Diğer taraftan Levitt aynı açıklamasında, “Operation InvestNet” adı verilen ve internet üzerinde tüm ülke nezdindeki menkul kıymet işlemlerine yönelik ihlalleri tespit etmeye yönelik bir proje üzerinde FBI ile birlikte çalışıldığını belirtmiştir.

Gözetim konusunda ABD’de SEC bünyesinde oluşturulan online şikayet merkezine (Division of Enforcement’s Online Complaint Center) değinmek yerinde olacaktır. Bu merkeze hergün yüzlerce şikayet gelmektedir. Bu şikayetlerden bazılarında internetin yeni sanal dedektifler yarattığı ortaya çıkmıştır. Öyleki bazı insanlar internet aracılığıyla yapılan bir takım sahtekarlıkları, suç ve suçlular hakkında tüm bilgiyi içerecek şekilde haber vermektedirler. Bu insanların internet konusunda en az sahtekarlar kadar yetenekli olduğu ve sahtekarların yakalanması konusundaki uğraşlarını bir vatandaşlık görevi olarak kabul ettikleri belirtilmektedir. SEC denetim birimi uzmanı John Reed Stark, “bu tür insanlardan mümkün olduğunca faydalanılması gerektiğini ve internet aracılığıyla işlenen bir çok suçun aydınlatılmasında bu merkeze gelen şikayetlerin önemli bir rol aldığını” belirtmektedir (INSIGHTS, The Corporate and Securities Law Advisor, Şubat-1998).

7.2. İnternet Aracılığıyla İşlenen Suçlarda Denetim

ABD’nde mevcut yasaların internet aracılığıyla işlenen suçları da kapsayacak derecede esnek olması, ayrı düzenlemeler yapılmasına gerek bırakmamıştır. Halka arzlar, vekaletname ile oy kullanma, şirket birleşme ve devralmaları, ABD içerisinde tüm menkul kıymetlere ilişkin işlemler mevcut yasaların yetki alanında bulunmaktadır. Hatta Amerikan şirketleri, yabancı iştiraklerinin içinde bulunduğu sahtekarlıklardan da sorumlu tutulabilmektedir. Dolayısıyla internet aracılığıyla işlenen suçlar nedeniyle yeni düzenlemeler yapılmasına, yabancı menşeli halka arzlar ve yabancı menşeli online yatırım hizmetleri dışında, gerek görülmemiştir. Açılan davalarda da aksi bir fikre veya karara da rastlanmamıştır. Yabancı menşeli işlemler hakkında da, SEC tarafından sadece, hangi durumlarda söz konusu işlemin Amerikan yasalarına tabi olacağı konusunda açıklayıcı duyuru yapılmakla yetinilmiştir.

Konuya ilişkin olarak SEC'nin denetim biriminin, internetin yaygın kullanımı nedeniyle karşılaşılabilecek sorunlar karşısında hazırlıklı olmak ve gelecekte de etkili bir denetim birimi olarak kalmak için bir takım yenilikler yaptığı belirtilmektedir. Bu yeniliklerden en önemlisi, internet aracılığıyla işlenen suçlarla etkin şekilde mücadele için İnternet Denetim Birimi'nin (The Office of Internet Enforcement) oluşturulmasıdır. Bu birim, SEC bünyesinde yaklaşık 60 uzmandan oluşmaktadır ve internet aracılığıyla işlenen suçlarla mücadele için, öncelikle kendi yetki alanını belirlemiştir. Daha sonra inceleme ve araştırma prosedürünü oluşturmuş ve tüm ülke çapındaki denetim uzmanlarına konuya ilişkin olarak stratejik ve yasal rehberlik hizmeti vermiştir. İnternet aracılığıyla işlenen suçlar konusunda yapılacak araştırma ve soruşturmalar konusunda yol gösterici bir metin hazırlayan internet denetim birimi, SEC uzmanları ve diğer kuruluşlarla ortak çalışmalar yapmış ve internetle ilgili gelişmeler hakkında SEC içerisinde bir nevi danışmanlık görevi üstlenmiştir.

Diğer taraftan internet denetim birimi, yine SEC tarafından oluşturulan ve tüm Amerika nezdinde interneti gözetlemek için avukatlar, muhasebeciler ve denetçilerden oluşan yaklaşık 250 kişilik "CyberForce" grubunun çalışmalarının koordinasyonunu da üstlenmiş bulunmaktadır. İnternet üzerinden hizmet veren ve sermaye piyasasına yönelik günde yaklaşık 150 şikayetin ulaştığı şikayet merkezinin (Division of Enforcement's Online Complaint Center) yönetimi de bu birime aittir. İnternet denetim biriminin başlıca görevi, internet aracılığıyla işlenen suçların araştırılması ve soruşturulmasında koordinasyonu sağlamaktır.

İngiltere'de de yabancı menşeli online yatırım hizmetleri ve online halka arz dışındaki diğer piyasa suistimallerinin kullanılan araçtan (internet) bağımsız olarak tespit edileceği kabul edilmektedir. Burada önemli olan suistimalin İngiltere içinde bir zarara yol açıp açmadığı veya İngiltere'de kurulu bir piyasada alım satımı yapılan bir menkul kıymete ilişkin olup olmadığıdır. Bu durumlarda kullanılan araçtan bağımsız olarak piyasa suistimali rejimi uygulanacaktır. Dolayısıyla İngiltere'de internet aracılığıyla işlenen suçlara ilişkin ayrı bir hukuki rejim oluşturulmasına gerek görülmediği anlaşılmaktadır.

Araştırma kapsamına alınan İtalya, Hollanda ve Avustralya'da da, yabancı menşeli online halka arzlar ve online yatırım hizmetleri dışında kalan diğer sermaye piyasası faaliyetleri ve suçları için internet kullanımını nedeniyle yeni düzenlemeler yapıldığı konusunda herhangi bir bilgiye rastlanmamıştır. Bu çerçevede internet aracılığıyla işlenen suçlarda önemli olan, bir ülkede yerleşik kişilerin zarar görüp görmediği veya o ülke içerisinde faaliyet gösteren piyasalarda alım satıma konu bir menkul kıymete ilişkin olup olmadığıdır. Eğer internet aracılığıyla gerçekleştirilen

bir işlem ya da yayın dolayısıyla bir ülkede yerleşik kişiler zarar görmüşse veya internet aracılığıyla gerçekleştirilen işlem ya da yayın o ülkedeki sermaye piyasalarında alım satıma konu bir menkul kıymet ise bu işlem ya da yayın dolayısıyla ortaya çıkabilecek suçlar o ülkede geçerli mevcut yasalar çerçevesinde ilgili otoritenin yasal takibatına konu olabilecektir.

7.3. Sermaye Piyasaları ve İnternet Konusunda Bazı Güncel Konular

İnternet aracılığıyla yapılan duyuru ve yayınlar, yürürlükte bulunan mevcut yasaların bazı hükümlerinin uygulanmasında veya uygulanmamasında tereddütlere yol açmaktadır. Bu konulardan birincisi, borsaya kote şirketlerin internet üzerinde yayınlanan dedikodulara cevap vermek zorunda olup olmadıklarıdır. NYSE ve NASDAQ kurallarına göre hisse senetleri bu borsalarda işlem gören şirketler kendileri hakkında yayınlanan bilgilerin doğru olup olmadığı konusunda açıklama yapmak zorundadırlar. SEC bu zorunluluğun internette yayınlanan dedikoduları da kapsadığını düşünmektedir. Ancak bazı mahkemeler doğrudan şirketlere dayandırılmayan dedikoduların, ilgili şirketler tarafından yalanlanmasının ya da doğrulanmasının gerekmediğine karar vermişlerdir.

Kurulumuzun Seri:VIII, No:20 “Özel Durumların Kamuya Açıklanmasına İlişkin Esaslar Tebliği”nin 5’nci maddesinde de halka açık anonim ortaklıklar ile hisse senedi dışındaki sermaye piyasası araçlarını halka arz etmiş ortaklıklara benzer bir yükümlülük getirilmiştir. Tebliğde yaralan düzenlemenin terminolojisinden bu yükümlülüğün internet üzerinde yer alan dedikoduları da kapsadığı anlaşılmaktadır. Ancak internet aracılığıyla hemen her şirkete ilişkin olarak yapılan dedikoduların tespitinin zor olduğu ve bunların sermaye piyasası araçlarının fiyatlarına etkisinin henüz böyle bir yükümlülüğe uyumu zorunlu tutmayı gerektirmeyecek kadar az olduğu düşünülmektedir.

Diğer bir konu, internet üzerindeki tartışma gruplarında veya sohbet odalarında yayımlanan bilgilerden dolayı İSS’ların sorumlu olup olmadıklarıdır. Bu konuda, ABD menkul kıymet yasalarında herhangi bir hüküm bulunmamakla birlikte, 1996 yılında yürürlüğe giren “Communications Decency Act”te yeralan yayımlayıcı-dağıtıcı (publisher-distributor) ayrımı yol gösterici olmaktadır. Bu kanuna göre bir bilginin veya yayının “yayımlanmasını” sağlayan kuruluşlar (publisher), yayımlanmasını sağladıkları bilgi veya yayının içeriğini bilmek zorundadırlar. Bu nedenle yayımlanan bilgi veya yayının içeriğinde, yürürlükte bulunan kanunların herhangi birinin hükümlerine aykırılık bulunduğu takdirde sorumlu tutulabilmektedirler. Bu kanunun menkul kıymet piyasalarında geçerli

olması için 1934 tarihli Menkul Kıymetler Kanunu'na (Securities Exchange Act) 20 (f) bölümü eklenmiştir. Buna göre, Kural 10b-5 için yardım ve yataklık etmek de suç sayılmıştır. Kural 10b-5 ise, bir olay veya durum hakkında gerçeğe aykırı yazılı veya sözlü açıklama yapmayı yasaklamaktadır. Bu durumda, gerçeğe aykırı bir yayının yapılmasında yayıncı olarak yeralan veya sponsorluğunu yapan kişi veya kuruluşlarda sorumlu tutulabilmektedir. Ancak internet üzerinde bir yayının yeralmasında sadece “dağıtıcı” (distributor) olarak rol alan kişi veya kuruluşların herhangi bir sorumluluğu bulunmamaktadır.

Almanya'da 1997 tarihli Teleservisler Kanunu'nda yer alan düzenlemeye göre, internette yayınlanan metnin veya sunulan bilginin içeriğini hazırlayıp sunan kişi söz konusu metin veya bilginin doğurduğu hukuka aykırılıklardan genel hükümlere göre doğrudan doğruya sorumludur. Başkalarının hazırladığı içeriği hizmete sunanlar ise, (İSS'ları) yayının içeriğini ve niteliğini bildikleri ve bu yayını teknik olarak hakimiyetleri altında tutabilme imkanına sahip olabildikleri ölçüde sorumludurlar. Başkalarının yayınlarının sadece topluma yayılmasına aracılık edenler ise (telekomünikasyon ve hosting şirketleri), yalnız geçiş sağladıkları için sorumlu değildirler.

Fransa ceza kanununda konuya ilişkin özel bir düzenleme yer almamakla birlikte, konuyla ilgili yaklaşım bir ceza mahkemesinin kararında belirginleşmiştir. Kararda, internette sunulan yayını gerçekleştiren, eylem ya da görüntüyü bizzat hazırlayan veya yerine getiren kişinin sorumlu olacağı ve bu kişinin fail addedileceği belirtilmiştir. Aynı kararda, yayının erişilebilirliğini, toplumlara yayılmasını sağlayan telekomünikasyon kuruluşlarının sorumlu tutulamayacakları, çünkü bunların sadece elektronik ağı kurmak görevi altında buldukları belirtilmiştir.

İSS kuruluşların, içeriği suç olan bir web sayfasının yayınından veya suç unsuru taşıyan karşılıklı bir haberleşme eyleminden ya da web sayfasına girişten, sorumlu olup olmayacakları konusunda ise, söz konusu servis sağlayıcı kuruluşların internet aracılığıyla gerçekleştirilen bir söyleşinin, iletişimin veya yazışmanın içeriğinden tam olarak bilgi sahibi olamayacakları, bunların tam bir tarafsızlık içerisinde hareket ettikleri ve suç unsuru içeren bir yayını engelleme yetkisine sahip bulunmadıkları gerekçeleriyle sorumlu tutulamayacakları belirtilmiştir.

İngiltere'de ise internet aracılığıyla yapılan yayının servis sağlayıcılar tarafından yaratılmaması, servis sağlayıcı kuruluşların, sadece yayının gönderilmesinde veya şifrelenmesinde devreye girmesi ve her iki durumda da komisyon veya kar paylaşımı gibi web sitesinde sunulan hizmetten finansal

menfaatlerinin bulunmaması ve servis sağlayıcı kuruluşların kamu yararı dışında internet aracılığıyla iletilen yayının içeriğini kontrol etme yetkilerinin olmaması hallerinin birlikte mevcudiyeti durumunda sorumluluktan muaf tutulmuşlardır. Ancak bu durumların varlığı, iştirak hükümleri ve yetkili kamu otoritelerinin uyarılarına rağmen suç unsuru içeren yayına devam izni verilmesi hallerinde sorumlulukları devam etmektedir.

Bir ihraççının kamuya açıklamakla yükümlü olduğu bir bilgiyi kendi web sitesi üzerinden yayınlaması kamuyu aydınlatma sayılır mı? ABD’de bir federal mahkeme bilginin internette yer almasının kamuya açıklanmış sayılması için yeterli olacağına karar vermiştir. SEC bugün için aynı görüşte olmasa da, internet yoluyla açıklama yapmanın ileride bir yol olarak kabul edilebileceğini belirtmektedir. Ancak bugün için böyle bir yöntemin kabul edilmesi halinde, içeriden öğrenenlerin ticaretini yasaklayan hükümlerin (insider trading) bir web sitesinde açıklama yapılmak suretiyle dolanılabileceğini belirtmektedirler.

7.4. Yatırımcıların Eğitiminin Artırılması ve Öz Düzenleme

Yatırımcının eğitiminin artırılması için en iyi yol bilgiyi paylaşmaktır. Mesela, online olarak internette sahtekarlıklar üzerine yazılar, kişi ve kuruluşların online olarak disiplin geçmişlerinin yayınlanması, yatırımcı mesaj sistemlerinde (BBS’lerde) düzenleyici otoritelerin basın özetlerinin yayınlanması, internetteki suçlar konusunda yatırımcıları uyarıcı nitelikte duyuruların yapılması ve online olarak yatırımcı şikayet merkezlerinin oluşturulması bu konuda yapılabileceklerin bir kaçıdır.

İSS kuruluşların öz düzenleme (self regulation) yoluna gitmeleri bir diğer yöntemdir. Bazı İSS’lar, internetin suç aracı olarak kullanılmasından rahatsızlıklarını, şüpheli olan sayfaların, duyuruların peşine düşerek veya düzenleyici kurumlara haber vererek dile getirebilmekteler. İSS’ların bu yönde kendi kendilerini düzenlemelerini özendirici ve düzenleyici kurumla işbirliği yapmalarını teşvik edici toplantılar ve çalışmalar yapılabilir.

7.5. Kanıtlanmış Sahtekarlıklar ve Şüpheli İşlemler Hakkında Bilgi Paylaşımı

Sermaye piyasası araçlarına veya sermaye piyasasına yönelik olarak internet aracılığıyla bir suç işleyen kişiler web sitelerinin yerini ve hedef kitlelerini çok çabuk değiştirme olanağına da sahip bulunmaktadır. Buna ek olarak içeriği itibariyle suç

konusu olan bir mesajı farklı hukuki alanlara aynı anda gönderebilme olanağına da sahiptirler. Örneğin, Turkcell hisse senetlerine ilişkin olarak aynı zamanda hem Türkiye’de yerleşiklere hem de Amerika’da yerleşiklere mesaj gönderilebilir. Sonuç olarak düzenleyici kurumlar şüpheli olarak nitelendirdikleri işlemlere ilişkin bilgilerini paylaşarak birlikte hareket edebilme olanaklarını araştırmalı ve koordineli olarak çalışma yöntemleri konusunda çalışmalıdırlar. Bu kapsamda düzenleyici kurumlar birbirlerine tavsiyelerde bulunabilirler.

Bilgi paylaşımının diğer yararları da, kişilerin farklı hukuki alanlarda (farklı ülkelerde) aynı suçu işlemelerini engellemek, suçluların farklı hukuki alanlarda da bulunsalar izlendikleri ve soruşturmaya tabi tutulabilecekleri konusunda caydırıcı uyarılarda bulunmak ve yatırımcıları bu tip suçlara karşı uyarmak olarak sayılabilir.

7.6. Denetime Yardımcı Olmak İçin İnternet Teknolojisini Kullanmak

Etkin bir gözetim sistemi ve karşılıklı yardımlaşmanın sağlanması için internetten faydalanılabilir. Öncelikle, suçluların kendini gizlemelerine olanak sağlayan internet, yine aynı suçluların kimliğinin tespitini sağlayacak en büyük araçtır. Diğer taraftan internet aracılığıyla işlenebilecek sermaye piyasası suçlarına yönelik olarak yatırımcıların bilgilendirilmesi ve bilinçli hareket etmeye yönlendirilmesi yine internet aracılığıyla yapılmalıdır. Bu konuda sadece basın bildirimleriyle yetinilmemeli, konuya ilişkin yapılan çalışmaların ve ilgili denetim sonuçlarının tüm sermaye piyasası kurumlarının web sayfalarında yayınlanması sağlanmalıdır. Ayrıca finans piyasalarına ve potansiyel yatırımcılara yönelik olarak sohbet odaları (chat rooms) ve tartışma ortamları sağlayan İSS’lerin de konuya ilişkin duyurulara sayfalarında yer vermeleri sağlanmalıdır.

VIII. TÜRKİYE’DE MEVCUT DURUM

8.1. Genel Durum

Türkiye internete Nisan 1993 tarihinden itibaren bağlı bulunmaktadır. İlk bağlantı ODTÜ’den gerçekleştirilmiştir. 1996 yılının Ağustos ayına kadar Türkiye’nin tek çıkışı olan ODTÜ, bu tarihten itibaren görevini “Turnet”e bırakmıştır. 1999 yılının Ekim ayı itibariyle de Turnet kapanmış ve tüm Türkiye’ye yönelik olarak “TTnet” hizmet vermeye başlamıştır.

Bugün Türkiye’de 60 adet İSS bulunmaktadır. Ayrıca konumuz ile yakından ilgili olan, sermaye ve para piyasası kurum ve kuruluşları ile halka açık birçok

şirketin (yaklaşık 200 şirket), aracı kurumların (yaklaşık 60 aracı kurum) ve sermaye ve para piyasasına yönelik olarak çeşitli haber ve yorumların yer aldığı birçok gazete, dergi ve medya kuruluşunun web siteleri bulunmaktadır. Diğer taraftan bugün itibariyle sayıları 50'yi bulan web sitelerinde (spekulator, borsauzmanı, istinye tilkisi, borsatilkisi, borsababası, Dr. Para gibi alan adları vardır.) günlük olarak borsa yorumları, hisse senedi tavsiyeleri, al-sat zamanlaması, insider gibi bilgiler verildiği iddia edilerek yatırımcıları yönlendirici yayınlar yapılmaktadır. Gerek bu web sitelerinin bazılarında ve gerekse de yoğunlukla kullanılan bazı İSS'ların web sitelerinde sermaye ve para piyasalarına ilişkin forum ve sohbet odalarının yer aldığı, bu forum ve sohbet odalarında da yine bazı hisse senetlerine ilişkin tüyo ve benzeri nitelikte bilgilerin verildiği görülmektedir.

2000 yılı itibariyle internet kullanıcı sayısının 2 milyon kişi olduğu tahmin edilen Türkiye'de internet kullanıcı sayısının her geçen gün büyük bir hızla arttığı bir gerçektir. Bu gelişmeye paralel olarak haber grupları ve sohbet odalarında yaygınlaşmaktadır. Bugün için sadece yatırım fonu katılma belgelerinin online olarak alım satım işlemlerinin gerçekleştirilebildiği Türkiye'de diğer sermaye piyasası araçlarının da alımı veya satımı için online olarak emir verme imkanı bulunmaktadır. Dolayısıyla Türkiye'de internetin ulaştığı bu aşamada, sermaye piyasasını yönlendirmeye yönelik aktivitelerin yadsınamayacak kadar fazla olduğu ve bu aktivitelerin bazılarının mevcut hukuki düzenlemeleri ihlal eder nitelikte olduğu görülmektedir.

8.2. İnternet Aracılığıyla İşlenen Sermaye Piyasası Suçlarına Uygulanacak Hukuk Kuralları

İnternet aracılığıyla işlenen sermaye piyasası suçlarına yönelik olarak Amerika, İngiltere, İtalya, Avusturya ve Holanda gibi ülkelerde ayrı hukuki düzenlemelere gerek görülmediği çalışmanın önceki bölümlerinde açıklanmıştı. Türk sermaye piyasası mevzuatında da geleneksel ihlaller olarak belirtebileceğimiz ve SPKn.'nun 47'nci maddesinde düzenlenen suçlardan (içerden öğrenenlerin ticareti, manipülasyon, sermaye piyasası araçlarının değerini etkileyebilecek yalan, yanlış, yanıltıcı, mesnetsiz bilgi verme, haber yapma, yorum yapma ya da açıklamakla yükümlü olunan bilgileri açıklamama, izinsiz halka arz, izinsiz aracılık, izinsiz yatırım danışmanlığı, vs...) hiçbirisi, internet aracılığıyla gerçekleştirilebilecek ihlalleri dışarıda bırakacak şekilde düzenlenmemiştir. Bu suçlarda internet suçun asli unsuru olma niteliğinde değildir. Sadece bu suçların işlenmesinde bir vasıta olarak kullanılabilir. Dolayısıyla bu suçların internet

aracılığıyla işlenmesi durumunda mevcut hükümler çerçevesinde denetim ve kovuşturma yapılması mümkündür.

8.3. 4487 Sayılı Kanunla Kurulumuza Yüklenen Görevler: İnternet Aracılığıyla İşlenen Sermaye Piyasası Suçlarının Gözetim Ve Denetimi

SPKn.'nun 4487 sayılı Kanun'la değişik 22'nci maddesinin "g", "s" ve "u" bentlerine göre;

*"Sermaye piyasasını ilgilendiren her türlü iletişim araçları ile yapılan yayın, duyuru ve reklamları **izlemek** ve bunlardan yanıtıcı olduğu tespit edilenleri **yasaklamak** ve gereği yapılmak üzere ilgili kuruluşlara **bildirmek**",*

*"Sermaye piyasasında medya ve elektronik ortamda dahil yatırım tavsiyelerinde bulunacak kişi ve kuruluşların uyacakları ilke ve esasları **belirlemek**",*

*"İnternet de dahil, her türlü elektronik bilgi iletişim araç ve ortamı ve benzeri araçlar üzerinden gerçekleştirilen ihraç ve halka arzlar ile sermaye piyasası faaliyetleri ve işlemlerini; genel hükümler çerçevesinde bu Kanun kapsamına giren işlemlerde elektronik imza kullanım esaslarını **düzenlemek** ve **denetlemek**",*

Kurulumuzun görev ve yetkileri arasında yer almaktadır. Kanunla verilen bu yetki ve görevlerin en iyi şekilde yerine getirilmesi ile, televizyon ve cep telefonu gibi teknolojik yeniliklerin kullanıcı sayısının artış hızından 10 kat daha hızlı arttığı tespit edilen internet kullanıcı sayısının, sermaye piyasalarının güven, açıklık ve kararlılık içinde çalışmasını engellemeye yönelik fiillerinin önüne geçilebilecek ve tasarruf sahiplerinin hak ve yararlarının korunması mümkün olabilecektir.

8.4. İnternet Aracılığıyla Gerçekleştirilen ve Sermaye Piyasasını İlgilendiren Her Türlü Yayın, Duyuru ve Reklamın İzlenmesi

Mevcut durum itibariyle Kurulumuz nezdinde internet aracılığıyla gerçekleştirilen yayın, duyuru ve reklamları bir sistem dahilinde izleyen herhangi bir birim, daire veya personel bulunmamaktadır. İnternet aracılığıyla yayın, duyuru ve reklam veren kişi ve kuruluşların sayısı ve internet kullanıcı sayısının her geçen gün arttığı dikkate alındığında, internetin "manuel" olarak kontrol altında tutulabilmesi veya internet aracılığıyla yapılan yayın, duyuru ve reklamların izlenmesi mümkün görülmemektedir. Bu durumda internetin ortaya çıkardığı bu zor görevi aşmanın en kolay ve etkin yolu yine internetten faydalanmaktır.

Konuya ilişkin olarak bazı yabancı düzenleyici otoritelerin yaptığı gibi özel bir tarayıcı program kullanılabilir. Ancak bu programın hazırlanmasının alacağı zaman, konuya ilişkin olarak henüz yeterli teknik bilgi ve donanımına sahip personel bulunmaması, bugün için Türkiye’de internetin kullanıcı sayısının ve sermaye piyasası suçlarının işlenmesinde kullanım sıklığının birinci derecede önem arzedecek düzeyde olmaması gibi hususlar göz önüne alınarak, internet aracılığıyla yapılan yayın, duyuru ve reklamların izlenmesi için internet üzerinde mevcut tarama motorlarından faydalanılabilir. Bugün internet üzerinde aranan bir konuyu, siteyi veya haberi bulmak için dizayn edilmiş birçok tarayıcı program, “arama motoru” bulunmaktadır. Bunlar “Yahoo, Excite, Alta vista, Hot Bot, Infoseek, Lycos, Web Crawler, Magellan ve Arabul” olarak sıralanabilir.

Bu çerçevede, internet aracılığıyla yapılan yayın, duyuru ve reklamların izlenmesi için bugün internet üzerinde ulaşılması mümkün olan tarama motorlarından yararlanılabileceği, ancak ileride kullanım alanları ve kullanıcı sayısı ile internetin hayatın tüm alanlarında faydalanılması muhtemel bir araç olması gerçeği karşısında, özel bir tarama programının hazırlanmasının ve faaliyete geçirilmesi hususunun Kurulumuzun projeleri arasında öncelikli yerini almasının gerekli olduğu düşünülmektedir. Diğer taraftan sermaye piyasasına yönelik internet aracılığıyla işlenebilecek suçların gözetimi için mevcut teknik altyapısı itibariyle daha iyi konumda bulunan İstanbul Menkul Kıymetler Borsası ile işbirliği yapılmasının da faydalı olacağı düşünülmektedir.

8.5. İnternet Aracılığıyla İşlenen Sermaye Piyasası Suçlarının Denetlenmesi

İnternetin suç işlemek kasdıyla hareket eden kullanıcılarına sağladığı kimliklerini gizleyebilme ve çok kısa bir zaman içerisinde çok sayıda insana ulaşabilme gibi olanaklara internet dünyasının gözetim ve denetimden uzak olduğu yanılgısı da eklenince, son yıllarda internet aracılığıyla sermaye piyasalarına yönelik işlenen suçlarda büyük bir artış gözlemlenmektedir. Bu suçlar ve suçlularla etkin bir şekilde mücadele edilmesi etkin bir denetim mekanizmasının oluşturulmasını gerektirmektedir. Bu çerçevede, konuya ilişkin olarak Kurulumuz bünyesinde ayrı bir gözetim ve denetim birimi oluşturulması veya mevcut denetim birimi içerisinde münhasıran bu suçlarla mücadeleyle görevli iç birim oluşturulması mümkündür.

İnternetin kullanıcılarına sağladığı olanaklar göz önüne alındığında, internet konusunda yeterli bilgi birikime sahip bir kimsenin kimliğinin tespit edilmesini önleyebileceği, “internet café” gibi kamuya açık yerlerden internete girilmesinin,

yabancı bir site aracılığıyla yanlış kimlik bilgileri vererek bir web sitesi kurulmasının mümkün olduğu bir gerçektir. Bu nedenle internet aracılığıyla işlenen suçlarda suçlunun kimliğinin ve bulunduğu yerin tespit edilebilmesi en büyük sorun olarak karşımıza çıkmaktadır.

İnternet aracılığıyla işlenen bir suçtan sorumlu olan kişinin tespiti ve bulunduğu yerin tespit edilmesi konularında yapılabilecek işlemler sınırlı olmakla birlikte, yukarıda belirtilen yolların kullanılmaması halinde sorumluların tespiti imkansız değildir. Bu konuda yararlanılabilecek en önemli araçlar, internete bağlantı yapan her kullanıcıya tahsis edilen IP numaraları, alan adları ve internete bağlanan her bilgisayarın kullanması gerekli olan telefon hat numaralarıdır. Bugün için kişisel bilgisayarlar internete bağlandıklarında kendilerine tahsis edilen IP numaraları geçicidir. Her bağlantıda geçici olarak tahsis edilen bu IP numaraları, web sitesinin internet üzerinde yer almasını sağlayan İSS'larına tahsis edilmişlerdir. İSS kuruluş kendisine tahsis edilen belli IP numaralarından birini, her bağlantıda farklı olarak müşterilerine tahsis etmektedir. Bunun güvenlik amacıyla olduğu ancak özellikle kimlik gizleme sorununun çözümü amacıyla her bilgisayarın sabit bir IP numarasına sahip olması yönünde çalışmalar yapıldığı (Pentium 3 gibi) bilinmektedir.

8.5.1. Web Sitesinin Sahibinin Tespit Edilmesi

Birinci bölümde belirtildiği üzere IP numaraları ve alan adları belli kuruluşlar tarafından tahsis edilmektedir. Bu kuruluşlar ve bazı web siteleri (www.domain.com, www.register.com gibi) yine web siteleri aracılığıyla bir web adresinin kim veya hangi kuruluş adına kayıtlı olduğunu yayınlamaktadırlar. Suç konusunu oluşturan yayın, duyuru veya haber, sahibi tespit edilemeyen bir web sitesi tarafından yayınlanmış ise yapılması gereken şey, bu web sitelerine girmek ve söz konusu web sitesinin alan ismini yazarak üzerine kayıtlı olan kişi veya kuruluşu tespit etmektir.*

8.5.2. E-posta'nın Göndericisinin Tespit Edilmesi

Suç konusunu oluşturan yayın, duyuru veya haber, sahibi tespit edilemeyen bir e-posta aracılığıyla gönderilmiş ise yapılması gereken ilk şey, suç konusu oluşturan e-posta'yı gönderen kişinin e-posta adresinden, söz konusu kişinin hizmet aldığı server veya İSS'sinin alan adının tespit edilmesidir. Örneğin

* Bu web sitelerinde karşımıza çıkan ilk sorgu tablosuna, kullanmak istediğimiz alan ismi olarak sahibini aradığımız alan ismi yazılıp "tıklanır". Bu alan adının başka bir kimse veya kuruluş tarafından kullanıldığını belirten ikinci sorgu tablosu gelir. Bu tabloda bu alan adının kim tarafından kullanıldığını öğrenmek için bir sorgu tablosu daha bulunmaktadır. Bu sorgu tablosundan sahibi tespit edilemeyen web sitesinin kim veya hangi kuruluş adına kayıtlı olduğunu öğrenmek mümkündür.

bgokrem@hotmail.com şeklindeki bir mail adresinde “hotmail” server hizmeti veren süjenin sahip olduğu web sitesinin alan ismidir. E-posta göndericisi bir server’ın e-posta hizmetinden faydalaniyorsa izlemek yöntemi; ilk olarak bu kuruluşla mümkünse doğrudan mümkün değilse ilgili muadil kuruluş aracılığıyla yapılacak yazışmalar sonucunda, söz konusu e-posta adresinin internete bağlandığında kendisine servis sağlayıcı kuruluşu tarafından tahsis edilen IP numaraları istenmelidir. Bu bilgilerin kayıt altında tutulma süresi her kuruluşla göre farklılık arz edebilmektedir. Kullanılan IP numaraları tespit edildikten sonra İSS’lara tahsis edilen IP numaralarını öğrenme imkanı olan www.ripe.net web sitesinden, bu IP numaralarının hangi servis sağlayıcı kuruluşla ait olduğu tespit edilmelidir. Bu tespitten sonra (e-posta göndericisi bir servis sağlayıcının e-posta hizmetinden faydalaniyorsa) ilgili servis sağlayıcı kuruluşla yapılacak yazışmalar sonucunda söz konusu e-postanın göndericisinin kim olduğu ortaya çıkacaktır. Bu kişi, İSS’a gerçek kimliğiyle kayıt olmamışsa yapılabilecek işlem, İSS kuruluştan bu e-posta adresini kullanan kişinin, gerekiyorsa mahkeme kararıyla, telefon hat numarasının istenilmesi ve daha sonra bu hattın kime ait olduğu ve hangi adreste bulunduğu Türk Telekom veya ilgili telekomünikasyon şirketinden öğrenilmesi olacaktır.

8.6. İnternet Aracılığıyla İşlenen Sermaye Piyasası Suçlarıyla Mücadele Konusunda Yapılabilecek Diğer İşlemler

İnternet aracılığıyla işlenebilecek suçlarla mücadele konusunda yapılabilecek gözetim ve denetim faaliyetlerinin etkin bir şekilde uygulanabilmesi ve yatırımcıların hak ve menfaatlerinin korunabilmesi için yapılabilecek diğer işlemler aşağıda sıralanmıştır.

8.6.1. Kurul Personelinin Eğitimi

İnternetle işlenen suçlarda denetleme yapmak üzere görevlendirilecek Kurul personelinin, öncelikle internet konusunda yeterli düzeyde bilgili olması ve devamlı surette gelişen internet teknolojisini takip edebilme olanağına sahip olması gerekmektedir. Bu çerçevede, internet aracılığıyla işlenen suçların denetlenmesinde görevlendirilmesi düşünülen Kurul personeline internet teknolojisinin teknik incelikleri ve internet aracılığıyla işlenen suçlarla mücadelede internetten faydalanım yolları konusunda eğitim verilmesinin gerekli olduğu düşünülmektedir.

8.6.2. Yeterli Düzeyde Teknik Donanım

İnternet aracılığıyla işlenen sermaye piyasası suçlarıyla mücadele konusunda Kurulumuzun etkinliğini artıracak diğer bir husus yeterli teknik donanıma sahip olunmasıdır. İnternet konusunda en yeni teknolojilerin takip edilmesi, internet sahtekarlarının işlerini kolaylaştıran programlar (software) ve internet üzerinde suçluların tespit edilmesini sağlayan programlar tedarik edilmelidir. Diğer taraftan müşterilerine online olarak çeşitli hizmetler veren (vermek isteyen) sermaye piyasası kurumlarının, donanım (hardware) ve yazılım (software) konularında yeterli düzeyde güvenlik önlemine sahip olmaları sağlanmalıdır.

8.6.3. Yatırımcıların Bilgilendirilmesi

İnternet aracılığıyla işlenen suçlarla mücadelede kullanılacak bir diğer araç, yatırımcıların internet aracılığıyla yapılan yayınların veya dedikoduların içerebileceği sahtekarlıklar konusunda bilgilendirilmeleridir. Bu konuda internet sahtekarlarının kullandığı araç yani internet kullanılmalıdır. İnternet aracılığıyla yatırımcılara yalan, yanlış ve yanıltıcı bilgiler yayan sahtekarların kullandığı yöntemler ve bu bilgilerin kullanılmadan önce dikkat edilmesi gereken hususlar hakkında duyurular yapılmalıdır. Bu konudaki duyuruların ve denetim sonuçlarının İSS'lar ile sermaye piyasası kuruluşlarının web sitelerinde de yayınlanması konusunda girişimler yapılmalıdır. İnternet aracılığıyla halka arz, aracılık veya yatırım danışmanlığı yapan kişi veya kuruluşların bu konularda yetkileri veya izinlerinin bulunup bulunmadığı konularında yatırımcıların online olarak bilgi alabilme imkanı sunulmalıdır.

8.6.4. Uluslararası İşbirliği

İnternetin global niteliği ve coğrafi sınır tanımayan etki alanı göz önüne alınarak internet aracılığıyla işlenen suçlarla mücadelede çok önemli olan uluslararası işbirliğine gereken önem verilmelidir. Suçluların tespiti ve cezalandırılabilmeleri için yabancı İSS'lerden bilgi alınması gerekliliğiyle, internet aracılığıyla işlenen suçlarda büyük olasılıklarla karşılaşılacaktır. Diğer taraftan bu suçların dünyanın herhangi bir yerinde bilgisayarının başında oturan bir kimse tarafından işlenebileceği gerçeği karşısında uluslararası işbirliği büyük önem arz etmektedir. Bu nedenle başta Amerika olmak üzere diğer ülkelerle işbirliğine gidilmeli ve bilgi transferi anlaşmaları (Memorandum of Understanding) imzalanmalıdır.

IX. GENEL DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

İnternet, kişilerin dünya üzerinde birbirleri ile çok geniş amaç ve içerikte iletişim kurmalarını, bilgi alıp vermelerini sağlayan ortak bir haberleşme alt yapısıdır. Bu alt yapıyı işleten, idare eden veya denetleyen herhangi bir merkezi otorite bulunmamaktadır.

İç organizasyonu ve teknik mimarisi bakımından, internet önceden tanımlanmış bir veya sınırlı birkaç uygulama için tasarlanmış değildir. Bu bakımdan internet, özellikle bir bütün olarak ele alındığı takdirde, teknik yapısı itibarı ile merkezi bir denetime müsait değildir.

İnternetin hukuk sùjeleri telekomünikasyon/telefon idareleri, İSS'lar, server (belli kapasitesi olan ve diğer bilgisayarlara hizmet sağlayan bilgisayar), host (bilgilerin saklandığı ve internete bağılı bulunan bilgisayar) ve içerik sağlayıcılardır.

İnternet aracılığıyla işlenen suçlarda sorumluluk, internette sunulan yayının veya gönderilen metnin içeriğini hazırlayana aittir. Söz konusu içeriğin internet vasıtasıyla tüm dünyaya yayılmasına aracılık eden telekomünikasyon idareleri ile sadece server ve hosting hizmeti veren şirketlerin ise, sadece içeriğin dünyaya yayılmasına yönelik altyapıları oluşturmaları nedeniyle, hazırlamak ve yayınlamakla oluşan bir suçtan sorumlu olamayacakları kabul edilmektedir.

İnternet aracılığıyla tüm dünyaya sunulan içeriğin internette yayınlanmasını sağlayan İSS'ların ise, ancak söz konusu yayının içeriğini bilebildikleri ve işlenen suçtan haberdar olmalarına rağmen yayın faaliyetine devam etmeleri veya resmi mercilerin herhangi bir uyarısına rağmen yayının gerçekleşmesine izin verdikleri takdirde "suça iştirak" hükümleri çerçevesinde sorumlu tutulabilecekleri kabul edilmektedir.

İnternet teknolojisi henüz gelişmesini tamamlamış değildir. Benzer şekilde internet üzerinde yürütülmekte olan ve her geçen gün çeşitliliği artan faaliyetler de gerek hacim açısından gerekse potansiyel etkinlik düzeyine ulaşma açısından henüz başlangıç evresindedir. Bu bakımdan hemen hemen bütün dünyada, internetin çeşitli hukuki düzenlemeler yapılmasını zorunlu kıldığı kabul edilmekle birlikte, bu aşamada internet ortamına özgü kurallar getirilmesinin internetin doğal gelişim seyrini olumsuz etkileyeceği dolayısıyla doğru bulunmadığı ve teknolojik yenilikler karşısında uygulama imkanı kalmayabileceği nedeniyle bundan kaçınılması gerektiği görüşü hakim bulunmaktadır.

Bilişim suçları, ceza kuralları uyarınca bilgisayarın, konusunu veya vasıtasını oluşturduğu suç olgusu içeren fiiller olarak tarif edilmiştir. Bu doğrultuda, bilgisayar kullanarak serverler içindeki veya kişisel kullanıcılara yönelik herhangi bir bilgisayarın içinde bulunan bilgilere, verilere, veri tabanlarına, programlara, görüntü, resim, fotoğraflara veya yazı şeklindeki her türlü oluşuma yönelik fiiller bilişim suçları kapsamında girmektedir. Bu suçların cezalandırılabilmesi için hemen hemen bütün devletlerin ayrı hukuki düzenlemeler yaptığı ve bu düzenlemeler çerçevesinde kovuşturma ve soruşturma yapıldığı bilinmektedir.

İnternet aracılığıyla işlenebilecek suçlar ise, bilişim suçları ile sınırlı değildir. Ceza kanunlarında düzenlenen ve işleme şekilleri sayılırken “her türlü kitle iletişim aracı, neşir ve diğer vasıtalar kullanılarak, herhangi bir surette, herhangi bir vasıta ile, havadis yayan, nakleden, her ne suretle açıklayan, yayın yapan” gibi ifadeler kullanılan veya sadece tanımı yapılarak vasıtaları konusunda herhangi bir düzenleme yapılmayan geleneksel suçlar da internet aracılığıyla işlenebilecek suçlardır. Bu suçların internet vasıtasıyla işlenmesi durumunda ayrı hukuki düzenlemelere gerek bulunmaksızın ilgili hükümler çerçevesinde kovuşturma ve soruşturma yapılabileceği düşünülmektedir.

Geleneksel suçların internet aracılığıyla işlenmesi durumunda ayrı hukuki düzenlemelere gerek bulunmamaktadır. Bu suçlarda internet suçunun asli bir unsuru değil sadece suçun işlenmesinde faydalanılan bir araç niteliğindedir. Burada dikkat edilmesi gereken husus, suçun sadece internet kullanılarak işlenmeye müsait olmaması yani internetin suçun asli bir unsuru olmaması ve sadece suçun işlenmesi sırasında kullanılan bir vasıta olarak değerlendirilmesidir.

İnternetin tahmin edilemeyen bir hızla yayılması, online yatırım hizmeti veren şirketlerin ve bu hizmetlerden yararlanan yatırımcı sayısının her geçen gün artması, interneti sermaye piyasalarını yönlendirmede başlıca araç haline getirmiştir. Bu duruma internetin sağladığı olanaklar (suçluların kimliklerini gizleyebilmeleri, çok büyük bir hızla çok sayıda insana ulaşabilmeleri gibi ..) ve internet dünyasının gözetim ve denetimden uzak olduğu yanılgısı da eklenince, son yıllarda sermaye piyasalarına yönelik olarak internet aracılığıyla işlenen suçlarda büyük bir artış gözlemlenmektedir. Çeşitli devlet otoritelerinin, mevcut hukuki düzenlemelerin internet aracılığıyla işlenen suçları da kapsadığı değerlendirilerek internet aracılığıyla işlenen geleneksel sermaye piyasası suçlarına yönelik olarak ayrı hukuki düzenlemeler yapılmasına gerek görmedikleri tespit edilmiştir.

İnternet aracılığıyla işlenen suçlar, diğer iletişim araçlarıyla işlenebilen suçlar gibi “neticesi harekete bitişik suç”lardır. Neticesi harekete bitişik suçlarda, hareket nerede gerçekleşmiş olursa olsun, netice ya da zarar nerede doğmuşsa o yerin adli makamları suçun kovuşturulmasında yetkili bulunmaktadır.

Sermaye piyasası suçlarında internetin kullanım yolları, sahte yatırım araçlarının arzı ve satışı, sermaye piyasası araçlarına yönelik yalan, yanlış, yanıltıcı haberler yayılması suretiyle piyasa manipülasyonu, online yatırım hizmetleri, ilgili grubun internet vasıtasıyla tespit edilmesi (alıcıları elektronik ortamda bularak satış yapma), spamming (internet üzerinde aynı mesajın yüksek sayıdaki kopyasının, bu tip bir mesajı alma talebinde bulunmamış kişilere, zorlayıcı nitelikte gönderilmesi), izinsiz sermaye piyasası faaliyetleri ve finansal hizmetlerin yurt dışından sunulması olarak sıralanabilir.

IOSCO teknik çalışma grubu, sermaye piyasaları ile ilgili olarak elektronik ağların artan kullanımı nedeniyle ortaya çıkan veya karşılaşılan denetim sorunları üzerine Eylül 1997’de bir rapor hazırlamıştır. Raporda;

1. İnternet nedeniyle ortaya çıkan denetim sorunlarına,
2. Sermaye piyasaları ile ilgili suç ve suçlularla mücadele için düzenleyiciler arasında dayanışmayı da içeren tavsiyelere,
3. Düzenleyici kurumların denetim programlarına yardımcı olmak için internet kullanımındaki yollara değinilmiştir.

İnternet bilginin elektronik dağıtımı için farklı yolları (web siteleri “world wide web”, bulletin board systems (BBS), mesaj tahtaları, haber grupları, sohbet odaları, e-posta gibi) bir araya getiren bir sistemdir. Her metot, denetim için farklı bir zorluğu beraberinde getirmektedir.

İnternet üzerinden yapılan bilgi dağıtımının çeşitli özellikleri bulunmaktadır. Bunlar;

- a) İnternet sayesinde bilgi dağıtımı çok daha kolay, etkin, hızlı ve ucuzdur. Aynı zamanda uluslararası olan çok geniş bir kitleye hitab etme şansı ve detaylı bilgi sunabilme imkanı bulunmaktadır.
- b) İnternet, internet üzerinden dağıtılan bilgiyi yasal gösterebilecek araçlar sağlar.
- c) İnternet bilginin isimsiz olarak gönderilebilmesine izin verir. Bu durum denetim için üç önemli sorunu beraberinde getirmektedir;

- i. Kanun dışı aktivitelerde bulunan kişi ve kuruluşlar internet üzerinde kişiliklerini ve kimliklerini saklayabilirler.
- ii. Bir konu üzerine internette bilgi yayan kişiler, bilginin başka bir kaynaktan geldiği izlenimini verebilirler.
- iii. Bu tür araçların kullanımı, suç işleyen izlenmesini, yerinin ve kimliğinin tespit edilmesini zorlaştırır.

İnternet aracılığıyla işlenen sermaye piyasası suçlarının denetiminde karşılaşılabilecek zorluklar, farklı bir ortamda yürütülen faaliyetlerin gözetiminin ayrı teknik bilgi ve deneyim gerektirmesi, internetin suçluların kimliklerini gizleyebilmelerine olanak sağlayan teknik yapısı, internet aracılığıyla işlenen suçlarda elektronik ortamda tutulan bilgilerin delil olarak nitelendirilebilmesinde karşılaşılan hukuki sorunlar, mevcut yasaların internet aracılığıyla işlenen bazı suçları kapsamaması, internet aracılığıyla işlenen suçların denetiminde yüksek olasılıklarla uluslararası işbirliğine gereksinim duyulması ve teknik yetersizlikler olarak sıralanabilir.

İnternet aracılığıyla işlenen sermaye piyasası suçlarıyla gözetiminde, Amerika, İngiltere ve İtalya olmak üzere, çeşitli devletlerde Kurulumuz muadili kuruluşlar ve bazı borsalar, sermaye piyasası faaliyetleri ve işlemleri ile ilgili olarak hazırlanmış özel tarama programları kullanmakta ve internet aracılığıyla yapılan yayın, duyuru ve reklamlar ile Amerika'daki online alım satım hizmetleri, bu tarama programları sayesinde hergün kolayca takip edilmekte, mevzuata aykırı olduğu tespit edilen yayın, duyuru, reklam ve işlemler hakkında yasal takibat başlatılmaktadır.

SEC internet aracılığıyla işlenen suçlarla etkin şekilde mücadele için ayrı bir İnternet Denetim Birimi (The Office of Internet Enforcement) kurmuştur. Bu birim, SEC bünyesinde yaklaşık 60 uzmandan oluşmaktadır ve internet aracılığıyla işlenen suçlarla mücadele için, öncelikle kendi yetki alanını belirlemiştir. Daha sonra inceleme ve araştırma prosedürünü oluşturmuş ve tüm ülke çapındaki denetim uzmanlarına konuya ilişkin olarak stratejik ve yasal rehberlik hizmeti vermiştir. İnternet aracılığıyla işlenen suçlar konusunda yapılacak araştırma ve soruşturmalar konusunda yol gösterici bir metin hazırlayan internet denetim birimi, SEC uzmanları ve diğer kuruluşlarla ortak çalışmalar yapmış ve internetle ilgili gelişmeler hakkında SEC içerisinde bir nevi danışmanlık görevi üstlenmiştir.

Diğer taraftan internet denetim birimi, yine SEC tarafından oluşturulan ve tüm Amerika nezdinde interneti gözetlemek için avukatlar, muhasebeciler ve denetçilerden oluşan yaklaşık 250 kişilik "CyberForce" grubunun çalışmalarının

koordinasyonunu da üstlenmiş bulunmaktadır. İnternet üzerinden hizmet veren ve sermaye piyasasına yönelik günde yaklaşık 150 şikayetin ulaştığı online şikayet merkezinin (Division of Enforcement's Online Complaint Center) yönetimi de bu birime aittir. İnternet denetim biriminin başlıca görevi, internet aracılığıyla işlenen suçların araştırılması ve soruşturulmasında koordinasyonu sağlamaktır.

İnternette sahtekarlıklar üzerine yazılar, kişi ve kuruluşların online olarak disiplin geçmişlerinin yayınlanması, sermaye piyasası kurumlarının web sitelerinde, haber portallarında, İSS'ların sahip olduğu web sitelerinin ana sayfalarında ve mesaj tahtalarında (BBS'lerde) düzenleyici otoritelerin basın duyurularının, konuya ilişkin uyarıların ve denetim sonuçlarının yayınlanması, internetteki suçlar konusunda tüm basın yayın organlarında yatırımcıları uyarıcı nitelikte duyuruların yapılması, yabancı kuruluşlarla işbirliği anlaşmaları yapılması ve online olarak yatırımcı şikayet merkezlerinin oluşturulması internet aracılığıyla işlenen sermaye piyasası suçları ile mücadelede yapılabilecek diğer işlemlerdir.

İlk defa 1993 yılında ODTÜ üzerinden internete bağlanan Türkiye'de bugün, internet kullanıcı sayısının 2 milyon kişi olduğu tahmin edilmekte ve yaklaşık 60 adet İSS hizmet vermektedir. Ayrıca konumuz ile yakından ilgili olan, sermaye ve para piyasası kurum ve kuruluşları ile halka açık birçok şirketin (yaklaşık 170 şirket), aracı kurumların (yaklaşık 60 aracı kurum) ve sermaye ve para piyasasına yönelik olarak çeşitli haber ve yorumların yer aldığı birçok gazete, dergi ve medya kuruluşunun web siteleri bulunmaktadır. Diğer taraftan bugün itibarıyla sayıları 50'yi bulan web sitelerinde (spekulator, borsauzmanı, istinye tilkisi, borsatilkisi, borsababası, Dr. Para gibi alan adları vardır.) günlük olarak borsa yorumları, hisse senedi tavsiyeleri, al-sat zamanlaması, insider gibi bilgiler verildiği iddia edilerek yatırımcıları yönlendirici yayınlar yapılmaktadır. Gerek bu web sitelerinin bazılarında ve gerekse de yoğunlukla kullanılan bazı İSS'ların web sitelerinde sermaye ve para piyasalarına ilişkin forum ve sohbet odalarının yer aldığı, bu forum ve sohbet odalarında da yine bazı hisse senetlerine ilişkin tüyo ve benzeri nitelikte bilgilerin verildiği görülmektedir.

Türkiye'de internetin ulaştığı bu aşamada, sermaye piyasasını yönlendirmeye yönelik aktivitelerin yadsınamayacak kadar fazla olduğu ve bu aktivitelerin bazılarının mevcut hukuki düzenlemeleri ihlal eder nitelikte olduğu görülmektedir. Buna karşılık 18.12.1999 tarihinde yürürlüğe giren 4487 sayılı Kanunla değişik SPKn. ile SPKr.'na "*Sermaye piyasasını ilgilendiren her türlü iletişim araçları ile yapılan yayın, duyuru ve reklamları izlemek ve internet de dahil, her türlü elektronik bilgi iletişim araç ve ortamı ve benzeri araçlar üzerinden gerçekleştirilen ihraç ve*

halka arzlar ile sermaye piyasası faaliyetleri ve işlemlerini; genel hükümler çerçevesinde bu Kanun kapsamına giren işlemlerde elektronik imza kullanım esaslarını düzenlemek ve denetlemek” yetki ve görevleri verilmiştir.

İnternet aracılığıyla yapılan yayın, duyuru ve reklamların izlenmesi için bugün internet üzerinde ulaşılması mümkün olan tarama motorlarından yararlanılabileceği, ancak ileride kullanım alanları ve kullanıcı sayısı ile internetin hayatın tüm alanlarında faydalanılması muhtemel bir araç olması gerçeği karşısında, özel bir tarama programının hazırlanmasının ve faaliyete geçirilmesi hususunun Kurulumuzun projeleri arasında öncelikli yerini almasının gerekli olduğu düşünülmektedir. Diğer taraftan sermaye piyasasına yönelik internet aracılığıyla işlenebilecek suçların gözetimi için mevcut teknik altyapısı itibariyle daha iyi konumda bulunan İstanbul Menkul Kıymetler Borsası ile işbirliği yapılmasının da faydalı olacağı düşünülmektedir.

İnternet aracılığıyla işlenen sermaye piyasası suçlarıyla mücadele edilmesi etkin bir denetim mekanizmasının oluşturulmasını gerektirmektedir. Bu çerçevede, konuya ilişkin olarak Kurulumuz bünyesinde ayrı bir gözetim ve denetim birimi oluşturulması veya mevcut denetim birimi içerisinde münhasıran bu suçlarla mücadeleyle görevli iç birim oluşturulması mümkündür.

Diğer taraftan, internet aracılığıyla işlenen bir suçtan sorumlu olan kişinin tespiti ve bulunduğu yerin tespit edilmesi konularında yapılabilecek işlemler sınırlı ve aşağıda anlatılan tespit yöntemlerini dolanmaya yarayacak unsurlar mevcut olmakla birlikte sorumluların tespiti imkansız değildir. Bu konuda yararlanılabilecek en önemli araçlar, internete bağlantı yapan her kullanıcıya tahsis edilen IP numaraları, alan adları ve internete bağlanan her bilgisayarın kullanması gerekli olan telefon hat numaralarıdır.

İnternet aracılığıyla işlenen sermaye piyasası suçları ile mücadelede gözetim ve denetim fonksiyonlarının yerine getirilmesinde aktif olarak katkı sağlayacak bir diğer araç, yatırımcıların internet aracılığıyla yapılan yayın ve duyurular konusunda bilgilendirilmesi ve bu bilgilendirme çerçevesinde mevzuata aykırı hususların Kurulumuzun mevcut web sitesinde oluşturulabilecek şikayet servisine iletilmesinin istenilmesi olacaktır.

İnternet aracılığıyla işlenen sermaye piyasası suçları ile mücadelede gözetim ve denetim fonksiyonlarının etkin şekilde yerine getirilmesini sağlayacak diğer faktörler, Kurulumuz personeline internet teknolojisi ve internet sahtekarlarının

kullanabileceği yöntemler konularında eğitim verilmesi, yeterli düzeyde teknik donanımın sağlanması, sermaye piyasasında faaliyet gösteren tüm unsurlarla ortak hareket edilmesi ve uluslararası işbirliğidir.

KAYNAKÇA

ALLEN Allen ve Hemsley

2000 Fraud and the Internet: Australian government internet initiatives,
International Internet Law, Şubat-2000,sf:44-45

BARTOCCI, Bruno ve Marco Zaccagnini

1999 Italian Rules on the Internet Marketing of Investmets Services and Securities, World Securities Law Report, Kasım-1999, sf:38-39

CELLA III, Joseph J. ve John Reed STARK

1997 SEC Enforcement and the Internet: Meeting the Challenge of the Next Millenium, The Business Lawyer, Mayıs-1997, sf:815-849

CLINTON, William J. ve Albert GORE.

1999 Global Elektronik Ticaret, Çev:Veysel Bozkurt, Alfa Yayınları, No:689,
İstanbul

Commissione Nazionale per la Societa e la Borsa (CONSOB)

1999 Distance promotion and Marketing via the Internet, İnternet,
<http://www.consob.it/Produzione/docum/english/regulations/fr-990917009e.htm>

EDWARDS, Lilian ve Charlotte WAELDE

1997 Law and the Internet, Hart Publishing, Oxford

EĞİTMEN, Mehmet

2000 İnternet, Alfa Yayınları, No:774, İstanbul

ERTAN, Gül

1999 Alternatif Alım Satım Sistemleri, Yeterlik Etüdü, Sermaye Piyasası Kurulu

Financial Services Authority (FSA)

1997 Treatment of the material on overseas Internet World Wide Web sites accessible in the UK but not intended for investors in the UK, İnternet,
<http://www.fsa.gov.uk>

1998a The FSA issues guidance on investments on the internet, İnternet,
<http://www.fsa.gov.uk>

1998b Howard Davies outlines FSA strategy for e-regulation, İnternet,
<http://www.fsa.gov.uk>

1999a The FSA announces plans for enforcing the new perimeter, İnternet,
<http://www.fsa.gov.uk>

2000 FSA Warns on internet share tips, İnternet, <http://www.fsa.gov.uk>

FRIEDMAN, Howard M

1998 Securities Regulation in Cyberspace, Bowne & Co Inc., 2. Baskı

GRAAF, Frank ve Erwin SCHRUDER

1999 The Netherlands STE Publishes New Policy Rules on Use of Internet for Securities, World Securities Law Report, Kasım-1999, sf:18

GÜRAN, Prof. Dr. Sait ve Başk.

2000 İnternet ve Hukuk, Superonline Tarafından Düzenlenen İnternet Hukuku Workshop Metni, İnternet, <http://www.superonline.com>

HAŞILOĞLU, Selçuk Burak

1999 Elektronik Ticaret ve Stratejileri, Türkmen Kitabevi, Yayın No:143, İstanbul

International Organization of Securities Commission (IOSCO)

1999 Report on Enforcement Issues by the Increasing Use of Electronics Networks in the Securities and Futures Field, İnternet, <http://www.iosco.org>

2000a SEC Üyesi Laura S. Unger'in Stdney-Avustralya'da düzenlenen IOSCO yıllık konferansında sunduğu tebliğ, İnternet, <http://www.iosco.org>

2000b IOSCO Technical Committee Financial Services Fraud on the Internet: Securities and Futures Regulators Surf the Internet in Coordinated International Action, İnternet, <http://www.iosco.org>

JENSEN, Thomas E.

1998 Issues in Internet Commerce, İnternet, <http://www.cyberlaw.com>

ÖNGÖREN, Prof. Dr. Gürsel

2000 İnternet Hukuku, İnternet, <http://www.hukukcu.com>

ÖZÇAM, Ferhat

1999a ABD'de İnternet Üzerinden Sermaye Piyasası İşlemlerinin Düzenlenmesi, Piyasa Gözetim ve Düzenleme Dairesi

1999b İngiltere'de İnternet Üzerinden Sermaye Piyasası İşlemlerinin Düzenlenmesi, Piyasa Gözetim ve Düzenleme Dairesi

ÖZÇAM, Ferhat ve Musa AYYILDIZ

1999a Sermaye Piyasalarında İnternet Kullanımının Düzenlenmesine İlişkin Uluslararası Uygulamalar, Piyasa Gözetim ve Düzenleme Dairesi

1999b Elektronik Ticaret İnternete İlişkin IOSCO'nun Temel İlke ve Önerileri SEC'nin Alternatif Alım Satım Sistemleri Düzenlemesi İnstnet, E-Trade, Bloomberg, Piyasa Gözetim ve Düzenleme Dairesi

RIEHMER, Klaus

2000 Germany's Internet Laws and Regulations, International Internet Law, Mart-2000, sf:41-44

SAGER, Ira ve Başk.

2000 Cyber Crime, Business Week, Şubat-2000, sf:63-68

Securities and Exchange Commission (SEC)

1997 The Impact of Recent Tehnological Advances on the Securities Markets, İnternet, <http://www.sec.gov/news/studies/techrp97.htm>

1998 Internet Fraud, İnternet
<http://www.sec.gov/consumer/cyberfr.htm>

1999a SEC Division of Enforcement Complaint Center, İnternet
<http://www.sec.gov/enforce/comctr.htm>

1999b Speech by SEC Chairman: Plain Talk About On-line Investing, İnternet
<http://www.sec.gov/news/speeches/spch274.htm>

2000a Internet Enforcement Program, İnternet
<http://www.sec.gov/enforce/intrela.htm>

2000b Chairmen Levitt Isuues Statement About Internet Search System, İnternet
<http://www.sec.gov>

2000c Avoiding Internet Investment Scams: Tips for Investors, İnternet,
<http://www.sec.gov/consumer/offertip.htm>

STARK, John Reed

1998 The Internet's Impact upon SEC Rules of Engagement, Insights,

T.C. Başbakanlık Dış Ticaret Müsteşarlığı

2000 Elektronik Ticaret Koordinasyon Kurulu Raporları, İnternet
<http://www.igeme.org.tr/TUR/ETRADE/etkk/...>

ZAIMOĞLU, Dr. R. Yılmaz

1997 Bilgisayar Suçları, Alfa Basın Yayın Dağıtım, Yayın No:375, İstanbul